

Rädda Barnen

Save the Children Sweden

EN BERÄTTELSE OM FÖRÄNDRING

Rädda Barnens verksamhetsberättelse
med årsredovisning 2003

Innehåll

- 4 Förord
- 6 Det här är Rädda Barnen
- 8 Axplock resultat 2003
- 10 Rädda Barnen i Sverige och världen
- 12 Exempel på insatser i Sverige
- 14 Exempel på insatser i världen
- 18 Lokalt arbete i Sverige
- 19 Ungdomsförbundet
- 20 International Save the Children Alliance
- 21 Kommunikation
- 22 Insamling
- 23 Ekonomi i sammanfattning
- 24 Barnkonventionen

Årsredovisning 2003

- 26 Styrelsen
- 27 Förvaltningsberättelse
- 32 Resultaträkning
- 33 Balansräkning
- 34 Kassaflödesanalys
- 35 Noter
- 45 Revisionsberättelse
- 46 Stöd Rädda Barnen

Rädda Barnen

Save the Children Sweden

FÖRÄNDRING ÄR

Verkligheten kan förändras snabbare

Vilket avtryck år 2003 kommer att sätta i historien vet vi ännu inte. Men nog känns det som om de mörka inslagen dominerar. I Sverige försatte mordet på vår utrikesminister Anna Lindh barn och vuxna i chock och förtvivlan. USA gick till krig mot Irak, kriget gick fort, men freden dröjer. Rädda Barnen tog ställning för barnen och mot kriget. Israel började bygga Muren och konflikten i Mellanöstern hårdnade ytterligare. Israeliska och palestinska barn är förlorare i denna förödande konflikt. Vårt arbete för barns rättigheter i Mellanöstern blev svårare, men vi fortsätter att kämpa.

Brister i barns rättigheter är synliga även i Sverige. Vårt generella välstånd döljer växande klyftor mellan dem som har och dem som inte har. Mönstret går igen över hela världen. Klyftorna inom och mellan länder ökar. Vi måste anstränga oss mer för att göra barnen delaktiga – i familjen, skolan och närsamhället. Barn är kapabla att själva ta ansvar, de vill vara behövdade, få använda sin kompetens och kapacitet.

Men visst har det också gjorts framsteg. Aldrig förr har så många barn i världen gått i skolan. Dödligheten för barn under fem år har minskat med 50 procent sedan sextioalet. Men framgångarna är för få och för långsamma. Alltför många barn får aldrig ta del av sina rättigheter. Bristerna är vår drivkraft. Men också det engagemang vi ser hos barn och ungdomar.

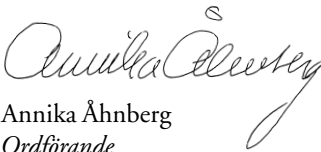
2003 bildades Rädda Barnens Ungdomsförbund. Moderorganisationen har fått en stark, frimodig och tuff samarbetspartner. 2003 rekryterade vi 6 749 nya medlemmar men blev ändå färre. Medlemsantalet sjönk från 85 000 till 82 000. En höjd medlemsavgift, från 150 kronor till 200 kronor, hade betydelse. Men orsaken får aldrig bli en ursäkt. Vi måste bli fler – och bli fler aktiva! 6 000 aktiva medlemmar gjorde omistliga insatser. Vad skulle vi inte kunna uträtta om vi var 12 000 aktiva eller 36 000 eller ...?

Medlemsrörelsen är själen. Ur den föddes vi, genom den lever vi starka. Vi står med insamlingsbössan utanför snabbköpet, vi svarar som medmänniskor i Rädda Barnens föräldratelefon. Vi är aktiva i läxläsningssgrupper, vi är samtalsledare i Ellen-projekt, vi ordnar debatter, påverkar makt-havare, skriver artiklar, gör namninsamlingar och verkar på tusen andra sätt. Samtidigt är vi professionella. Barnsoldaten, flickan som lever i dubbla kulturer, flyktingbarnet som bär på ett svårt trauma, det slagna barnet, barnarbetaren – alla behöver de professionella insatser. Genom våra terapeuter på Centrum för barn och ungdomar i kris. Genom pedagoger i en landsbygdsskola i ett afrikanskt land. Planering, genom-

förande och uppföljning av programarbetet kräver skickliga ekonomer, administratörer och projektledare.

Våra ideellt engagerade har ingen ekonomisk ersättning. Våra engagerade anställda får rimliga löner. Det ideella engagemanget kan inte ersätta yrkeskompetensen. Den professionella kompetensen kan inte ersätta frivilligarbetet. Båda delarna behövs, på olika villkor, men med samma mål.

Vi i Rädda Barnen vet att verkligheten kan förändras snabbare. Under 2003 fick vi den insikten bekräftad om och om igen. Till barnen, medlemmarna, givarna, anslagsgivande myndigheter, samarbetande företag och till alla blivande barnrättsaktivister vill vi med vår verksamhetsberättelse förmedla budskapet att förändring inte bara är nödvändig utan möjlig!

Annika Ahnberg
Ordförande

11 miljoner barn dör varje år i sjukdomar, som vi sedan länge kan bota eller förebygga.

800 miljoner människor svälter – hälften är barn.

Det finns 250 miljoner barnarbetare.

Två miljoner barn har under det senaste decenniet dödats i krig och konflikter. Mer än tre gånger så många har skadats och lemlästats.

Ungefär trehundra tusen barn är barnsoldater.

Fortfarande går 120 miljoner barn – fler flickor än pojkar – inte i skolan.

Flickor är diskriminerade i så gott som hela världen!

Världens 140 miljoner barn med funktionshinder är också i många avseenden diskriminerade.

Barn misshandlas fysiskt och psykiskt. Barn utsätts för sexuella övergrepp. Barn exploateras i prostitution och pornografi.

14 miljoner barn har förlorat en eller båda föräldrarna i aids och tre miljoner barn under femton år är själva hiv-smittade.

MÖJLIG!

En viktig kraft i samhället

I mitt uppdrag ska jag förverkliga den inriktning som styrelsen och årsmötet beslutat om, för att förbättra situationen för barn i Sverige och världen. Det är ett stort förtroende, som jag försöker förvalta med barnens, medarbetarnas, medlemmarnas och givarnas bästa för ögonen.

Rädda Barnen är en viktig kraft i samhället. Vi bevakar att barns rättigheter finns högt upp på politikernas agenda. Inte bara här i Sverige, utan i många länder runtom i världen. Vårt arbete ska bidra till varaktiga förändringar för barn i utsatta situationer. Vi ger direkt stöd till barn, samlar och sprider kunskap om barns villkor, väcker opinion och påverkar beslutsfattare. Hur väl vi lyckas är beroende av en mängd samspelande faktorer: landets politiska och ekonomiska stabilitet, kunskapen om barns villkor och rättigheter hos beslutsfattare och professionella, frivilligorganisationers ställning och medias intresse för barnrättsfrågor. Givetvis spelar vår egen kompetens en stor roll. Att vi är en organisation med många medlemmar i Sverige, som har en stark ställning i det internationella samarbetet inom International Save the Children Alliance (Alliansen) är också avgörande för hur väl vi lyckas.

Utomlands verkar vi via våra regionkontor och lokala partners, närmare 250 samarbetsorganisationer runtom i världen. Några exempel på vad vi har gjort 2003: I Västafrika har vi utbildat fredsbevarande styrkor i barnets rättigheter. I Östafrika har vi gett stöd till barn som tidigare varit barnsoldater och bedrivit ett intensivt arbete mot kvinnlig könsstympning. I Rumänien fick närmare 430 barnprofessionella lära sig mer om hur övergrepp mot barn och familjevåld kan förhindras. I Vietnam har vi byggt upp sex stödcentrum dit barn kan vända sig för att få skydd mot våld. På Västbanken/Gaza har vi bedrivit ett intensivt påverkansarbete för fångslade palestinska barns rättigheter. I Sverige har vårt arbete med barnfattigdom och barn som bevittnar våld fått stort genomslag.

Genom Alliansen samverkar vi i över 100 länder. 29 medlemsorganisationer arbetar tillsammans med allt från katastrofinsatser till långsiktiga förbättringar för barn. Tillsammans med de andra systerorganisationerna i International Save the Children Alliance var vi verksamma under Irakkriget. I Sverige öppnade Rädda Barnen en kristelefon för barn och manifesterade sin hållning för barnen och mot kriget, bland annat genom uttalanden i media. I Afghanistan arbetar vi tillsammans med Norge och England. Vi delar resurser och gör därmed större nytta för barnen.

Annika Åhnberg och Charlotte Petri Gornitzka

Uppdraget att kämpa för barns rättigheter är väldigt engagerande och risken att vilja för mycket är uppenbar. Undersökningar visar att ideella organisationer är särskilt drabbade av stress och utmattning. Rädda Barnen är inget undantag. Under året har vi arbetat aktivt för att komma till rätta med sjukskrivningar och för att förbättra vår psykosociala arbetsmiljö. En ökad tydlighet i verksamheten och den egna arbetsuppgiften är den enskilt viktigaste åtgärden. Under 2004 fattas två beslut som kommer att ge möjlighet till en tydligare avgränsning: Rädda Barnens årsmötesbeslut om nästa treårsperiod och Alliansens långsiktiga strategi.

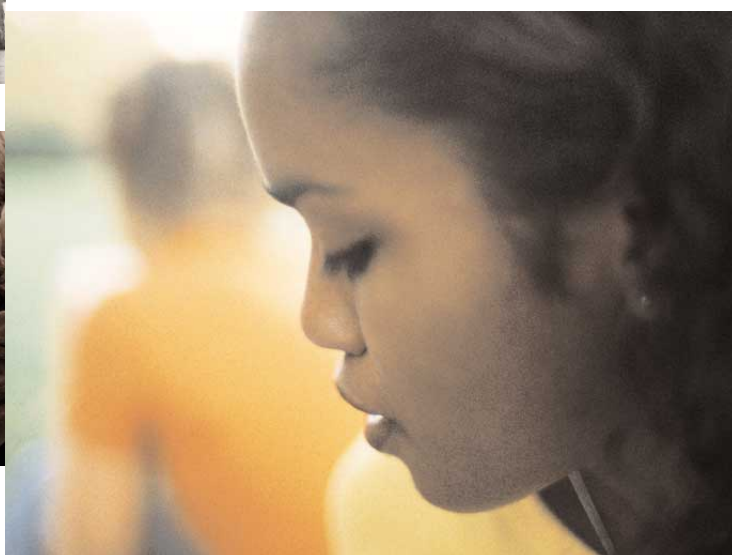
Under 2003 inleddes ett åtgärdsprogram för en budget i balans till år 2006, som bland annat innebar krav på sänkta personalrelaterade kostnader. Vi har kommit en bit på väg med att sänka våra kostnader och öka insamlade medel. Vårt insamlingsresultat 2003 överträffade förväntan. Det visar att många har förtroende för oss. Hela 98 procent av Sveriges befolkning vet vilka vi är och 89 procent tycker att det vi gör är viktigt!

Din och min kraft att förändra är stor om vi går samman med andra. Jag hoppas du vill delta i vårt arbete med att förändra utsikten för miljontals barn.

Charlotte Petri Gornitzka
Generalsekreterare

Rädda Barnen har arbetat för barns rättigheter sedan 1919.

DET HÄR ÄR RÄDDA BARNEN

Vårt ursprung

Rädda Barnens historia börjar i England 1919. Första världskriget var slut och de allierade genomförde en handelsblockad mot fienden. Nyheterna om tre miljoner svältande barn var alarmerande.

Den 19 maj 1919 arrangerade Eglantyne Jebb ett massmöte i Albert Hall, vilket blev startskottet för den första Save the Children-organisationen. Eglantyne Jebb insåg att samhället måste förändras för att barn ska få det bättre och hon var en av de första att formulera begreppet ”barnets rättigheter”.

Bara några månader senare, den 19 november 1919, startade Rädda Barnen i Sverige.

Vår organisation

Rädda Barnen är en politiskt och religiöst obunden demokratisk folkrörelse. Vi har 82 000 medlemmar i 280 lokal-föreningar och 23 ungdomsgrupper (med 300 aktiva ungdomar) är anslutna till vårt nybildade ungdomsförbund. Närmare 250 000 medlemmar, faddrar och givare stöder vårt arbete. Vi verkar genom huvudkontoret i Stockholm, elva regionkontor runt om i Sverige och åtta regionkontor utomlands.

Rädda Barnen är en av de ledande medlemmarna inom International Save the Children Alliance som verkar i över 100 länder. De 29 medlemsorganisationerna bildar en slagkraftig rörelse för barn och barns rättigheter över hela världen.

Du kan läsa mer om Alliansen på sidan 20.

Vår vision

Vår vision är en värld där alla barns rättigheter är tillgodosedda. Det är en värld där varje barn uppskattas och respekteras, där alla barn har inflytande och där alla barn har möjligheter och framtidstro.

Vår verksamhetsidé och värdegrund

Rädda Barnen kämpar för barns rättigheter. Vi väcker opinion och stöder barn i utsatta situationer – i Sverige och i världen.

Vår värdegrund utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter och den allmänna förklaringen om de mänskliga

rättigheterna. Värdegrunden bygger på övertygelsen att alla människor har lika värde, att barn har särskilda rättigheter och att alla människor har ett ansvar, men att stater har särskilda skyldigheter.

Våra mål

Rädda Barnens arbete inriktas i första hand på de barn som har det allra svårast. Barn som utnyttjas i skadligt arbete och som utsätts för våld och övergrepp. Barn som är skilda från eller saknar tillräckligt stöd från sin familj. Och barn i väpnade konflikter och katastrofer.

De viktigaste målen är att barn inte utsätts för diskriminering, exploatering, våld och andra övergrepp. Att barn kan göra sina röster hörda och har inflytande över sin situation. Och att barn får en trygg och hälsosam uppväxt och ett lärande som ger självförtroende och kunskap.

Bestående och varaktiga förbättringar

Rädda Barnens insatser syftar till varaktiga förbättringar för barn, och vi verkar för att barnen själva ska vara delaktiga i beslut som rör dem.

Goda kunskaper om barns rättigheter och förhållanden är en förutsättning för vårt arbete. Vi sprider våra kunskaper och erfarenheter vidare till dem som har inflytande över barns livsvillkor och vi väcker opinion och påverkar beslutsfattare – från kommuner till FN – att se till barnets bästa. Vi ger direkt stöd till barn, i synnerhet vid katastrofer.

Våra insatser sker oftast i samarbete med internationella organ och lokala organisationer och bygger på människors egen vilja att påverka och förändra sina villkor. På det sättet åstadkommer vi långsiktiga förbättringar i barnens levnadsvillkor.

Barnkonventionen

Vår vision är en värld där alla barns rättigheter är tillgodosedda. Därför arbetar vi för att innehållet i Barnkonventionen ska bli verklighet. Barnkonventionen ger barn egna rättigheter och betonar varje barns rätt att få sina grundläggande behov tillgodosedda, att de skyddas mot utnyttjande och diskriminering samt att de får uttrycka sin mening och blir respekterade.

FÖRÄNDRADE

Under 2003 genomförde Rädda Barnen själva eller gav stöd till cirka 330 insatser i Sverige och i de åtta regioner runt om i världen där vi arbetar. 70 länder berördes av projekten som ska bidra till varaktiga förbättringar för barn.

Här kan du läsa om några av alla de projekt som förändrade och fortsätter att förändra utsikten för barn i utsatta situationer, både i Sverige och i världen.

Barnpornografiska webbsidor stängs ner

Under 2003 tog Rädda Barnens Hotline emot drygt 6 000 mejl om barnpornografisk trafik på Internet. Som en direkt följd av Hotlines arbete stängdes närmare 700 hemsidor med barnpornografiskt innehåll. Personalen vid Hotline medverkade också som expertvittnen vid två rättegångar mot nätpedofiler och som ett resultat av det samarbete Hotline har med polis i Sverige och utomlands har verksamheten bidragit till att ett tiotal andra åtal väcktes under året, i Sverige och utomlands.

Gatubarn lär sig om hiv

Gatubarn i Vietnam har nu bättre kunskap om hur de kan skydda sig mot hiv genom ett rådgivningsprogram som Rädda Barnen har stött. Informationen till barnen utformades delvis efter samråd med barnen själva.

Kampanj för barns rätt till utbildning

I Ho Chi Minh City i Vietnam ledde en kampanj för barns rätt till utbildning, med engagemang från de lokala myndigheterna, till att nästan 100 procent av barnen nu går i skolan. Initiativet kom från skolbarn som tyckte att det var fel att inte alla barn fick utbildning.

Samtal med föräldrar

I 470 samtal kom till Rädda Barnens föräldraretelefon 2003. Över en tredjedel av samtalen handlade om tonåringar. Över 160 frivilligarbetare hjälptes åt att besvara samtalen som berörde allt från relationsproblem och känslor av otillräcklighet till missbruk och våld.

Barn med funktionshinder får gå i vanliga skolor

Barn med funktionshinder diskrimineras i många länder. Genom ett pilotprojekt i Syrien fick 42 barn med olika fysiska och mentala funktionshinder börja i vanliga skolor. Projektet bidrog till en ökad medvetenhet om diskrimineringen av barn med funktionshinder och det uppmuntrade också föräldrarna att inte "gömma" barnen hemma.

Kampanj mot kvinnlig könsstympning

I norra Sudan har Rädda Barnen stött en kampanj mot kvinnlig könsstympning. Kampanjen har bidragit till att göra det möjligt att föreslå lagar som tydligt förbjuder denna sedvänja. En stor framgång är att Läkarförbundet i Sudan har antagit en resolution som förbjuder deras medlemmar att medverka i någon form av kvinnlig könsstympning.

Utryckning vid katastrofer

Rädda Barnens beredskapsstyrka ryckte ut vid nio tillfällen under 2003: i Liberia, Guinea Conakry, Kenya, Somalia, Sydafrika, Elfenbenskusten och Israel/Palestina. Beredskapsstyrkan samordnar insatser för barn i flyktingläger och hjälper flyktingar att själva organisera sin tillvaro. De utbildar också samarbetsorganisationer i barns rättigheter och hur barnen kan skyddas i katastrofsituationer.

Barn som blir vittne till våld ska betraktas som brottsoffer

Efter trägen kamp från Rädda Barnen beslutade justitiedepartementet Thomas Bodström att barn som blir vittne till våld inom familjen ska betraktas som brottsoffer och få rätt att kräva skadestånd. Utväg – ett samverkansprojekt mellan polis, åklagarmyndighet, socialtjänst, kriminalvård och hälso- och sjukvården i Skaraborgs län – fick stöd av Rädda Barnen. Projektet handlar om att ge barn som är vittne till våld möjligheter till samtal enskilt och i grupp. Utvärderingen visar att det är mycket värdefullt för de barn som deltar.

Utredning om barns egna asylskäl

I november 2003 meddelade migrationsminister Barbro Holmberg att en utredning om barns egna asylskäl ska tillsättas. En bidragande orsak var Rädda Barnens kartläggning av hur Migrationsverket och Utlänningsnämnden hanterar barns egna asylskäl i asylprocessen. Rapporten "Barns egna asylskäl" visade att knappt 20 procent av barnen som kommer med sin familj hördes av Migrationsverket om sina asylskäl och att det fanns brister i både Migrationsverkets och Utlänningsnämndens bedömning av barns egna skäl för uppehållstillstånd.

Utbildning i hur våld mot barn kan minska

Rumänska Save the Children spred information om risker för övergrepp på barn och skador till följd av dessa till drygt 4 000 barn, föräldrar, lärare, socialarbetare, studerande, journalister och jurister. 422 personer som arbetar med barn- och mödravård deltog i kurser om övergrepp mot barn och familjevåld. I flera av dessa utbildningar medverkade specialister från Rädda Barnens Centrum för barn och ungdomar i kris.

UTSIKTER 2003

Rapport om barnfattigdom

Rädda Barnens rapporter om barnfattigdomen i Sverige har resulterat i en omfattande medial och politisk debatt. Under 2003 debatterades frågan av partier från höger till vänster i såväl riksdag som kommuner. Under hösten 2003 tillsatte regeringen en utredning om barn i ekonomiskt utsatta familjer. Rädda Barnen är representerade i referensgruppen till utredningen som beräknas bli klar i juni 2004.

Gravida flickor får gå kvar i skolan

Skolelever som blivit gravida i Sydafrika har tidigare utestängts från undervisningen. Efter rättsliga åtgärder från en av Rädda Barnens samarbetsorganisationer har flera skolor nu stoppat diskrimineringen av gravida flickor och låtit dem komma tillbaka till skolan.

Barnbilaga till statsbudgeten

Sedan 1992 har Rädda Barnen drivit frågan om en barnbilaga till statsbudgeten, det vill säga en bilaga som tydligt visar vilka konsekvenser politiska beslut får för barn. Under hösten 2003 lovade barnminister Berit Andnor att statsbudgeten ska förses med en barnbilaga.

Informationskampanj mot våld

I Lima i Peru ordnades en kampanj hösten 2003 för att få vuxna att låta bli att förödmjuka och slå barn och istället behandla dem med respekt och lyssna på deras åsikter. Omkring 1 500 barn och unga var ute på Limas gator och delade ut informationsbroschyrer. Kampanjen nådde över 80 000 vuxna och fick stor täckning i media.

Undervisning för flickor

Rädda Barnens samarbetsorganisationer har bedrivit skolundervisning i hemmiljö för flickor i Afghanistan. Nu har 88 flickor från sådana skolor i Kabul börjat i statliga skolor.

Barnets rättigheter i EU

Många års påverkansarbete gav resultat då barnets rättigheter kom med i förslaget till nytt EU-fördrag som överlämnades till EU:s regeringschefer i juni 2003. Det är första gången i EU:s historia som barnets rättigheter nämns bland EU:s mål. Rädda Barnen har samarbetat med andra frivilligorganisationer för att uppmärksamma barnets rättigheter i EU sedan mitten av 1990-talet.

Barn återförenas med sina familjer

258 barn som sålts för att arbeta som hembiträden och plantagearbetare i Västafrika återförenades med sina familjer under 2003. Rädda Barnens samarbetsorganisationer har erbjudit familjerna ett lån så att de kan starta små verksamheter som ökar familjens inkomster. Nu kan barnen gå i skolan istället för att arbeta.

Stoppad nyrekrytering av barnsoldater

I Sudan har Rädda Barnen arbetat med att stärka grupper på lokal nivå i samhället som kan främja barns rättigheter. 2003 fanns 563 sådana grupper i de tre stridsområdena. Grupperna arbetar för att barn inte ska rekryteras som soldater; att flickor får gå i skolan och att barn inte utsätts för övergrepp eller blir utnyttjade. Från alla tre stridsområdena rapporteras att ingen nyrekrytering av barnsoldater har skett.

Utbildning av poliser

I Peshawar i Pakistan utbildade Rädda Barnen poliser i barns rättigheter och de negativa effekterna av fysisk bestraffning. Nu blir färre barn arresterade och de barn som ändå hamnar i arrest berättar att de inte längre blir slagna.

Arbetande barn får undervisning

En av Rädda Barnens samarbetsorganisationer i Afghanistan bidrog till att 90 arbetande barn, som har deltagit i organisationens alfabetiseringsutbildning, skrevs in i statliga skolor.

Ny medlem i International Save the Children Alliance
Rädda Barnen har i drygt tio år stött en organisation som bevakar barns villkor och rättigheter i Litauen. Organisationen föreslås bli en fullvärdig medlem i International Save the Children Alliance 2004.

Yrkesutbildning för barn med funktionshinder

Under 2003 fick 125 pojkar och 131 flickor praktisk utbildning på de två yrkesutbildningscentrum för barn med funktionshinder som drivs av en av Rädda Barnens samarbetsorganisationer i Bangladesh. Av de barn som tidigare gått samma utbildning har 221 av 256 barn fått någon typ av anställning eller arbete.

Barns ställning i rättsprocessen

Rädda Barnen drev frågan om att stärka sexuellt utnyttjade barns ställning i rättsprocessen och motverka barnpornografi på Internet genom att uppvakta barnministern, justitieministern och ledningen för alla ansvariga myndigheter. Utgångspunkterna var en rapport om hur barn som utsatts för sexuella övergrepp behandlas i rättsprocessen och boken "Varför berättar de inte – om att utnyttjas i barnpornografi".

RÄDDA BARNEN I

Hela Rädda Barnens organisation – lokalföreningar, distriktsförbund, regionkontor i Sverige, huvudkontoret i Stockholm och våra åtta utländska regionkontor – arbetar för att FN:s konvention om barnets rättigheter ska bli verklighet för barn i hela världen.

Exempel på insatser 2003, region för region

SVERIGE

Hedersrelaterat våld är ett växande problem i Sverige och under 2003 har Rädda Barnen på flera olika sätt intensifierat arbetet med flickor som lever under hot från sin familj och släkt. Bland annat har en webbsida tagits fram – www.flicka.nu. Den vänder sig till flickor i konflikt mellan två kulturer och till professionella, till exempel lärare och skolsköterskor, som möter dessa flickor. Flickorna har fått stöd via e-post och telefon eller psykoterapeutisk behandling på Rädda Barnens Centrum för barn och ungdomar i kris. Vi har också gett ut "Överlevnadshandbok för flickor – om frihet och heder", hållit seminarier och bildat flera nätverk.

EUROPA

I Europa arbetar Rädda Barnen främst med barn som lever på institutioner och barn som blivit offer för handel med barn (trafficking). Vi stöder rumänska Save the Children som under 2003 tog emot 629 barn och 76 familjer för rådgivning och psykoterapeutiskt stöd. I Kosovo har vi i samarbete med andra Save the Children-organisationer arbetat för att öka medvetenheten om handel med barn och hitta vägar för att förhindra den. Vi har bland annat utbildat lokala organisationer i att driva projekt mot trafficking, och frågan om handel med barn har införts som en del i grundskoleutbildningen.

MELLANÖSTERN

Barnen i Mellanöstern, framför allt i Palestina och Israel, växer upp i ett samhälle präglad av våld och konflikter. Många barn är flyktingar. Under 2003 arresterades över 500 palestinska barn och Rädda Barnen stöder en palestinsk organisation som ger dem kostnadsfri rätts hjälp. Eftersom barn och särskilt flickor har svårt att göra sina åsikter hörda, har vi gett vårt stöd till sommarläger och andra aktiviteter för flickor i Hebron och Gaza. Där har de fått möjlighet att uttrycka sina

tankar och diskutera viktiga frågor med beslutsfattare och journalister. Både pojkar och flickor har fått tillfälle att diskutera problemet med fysiskt våld i skolorna, med lärare och tjänstemän från Utbildningsministeriet.

SYDASIEN

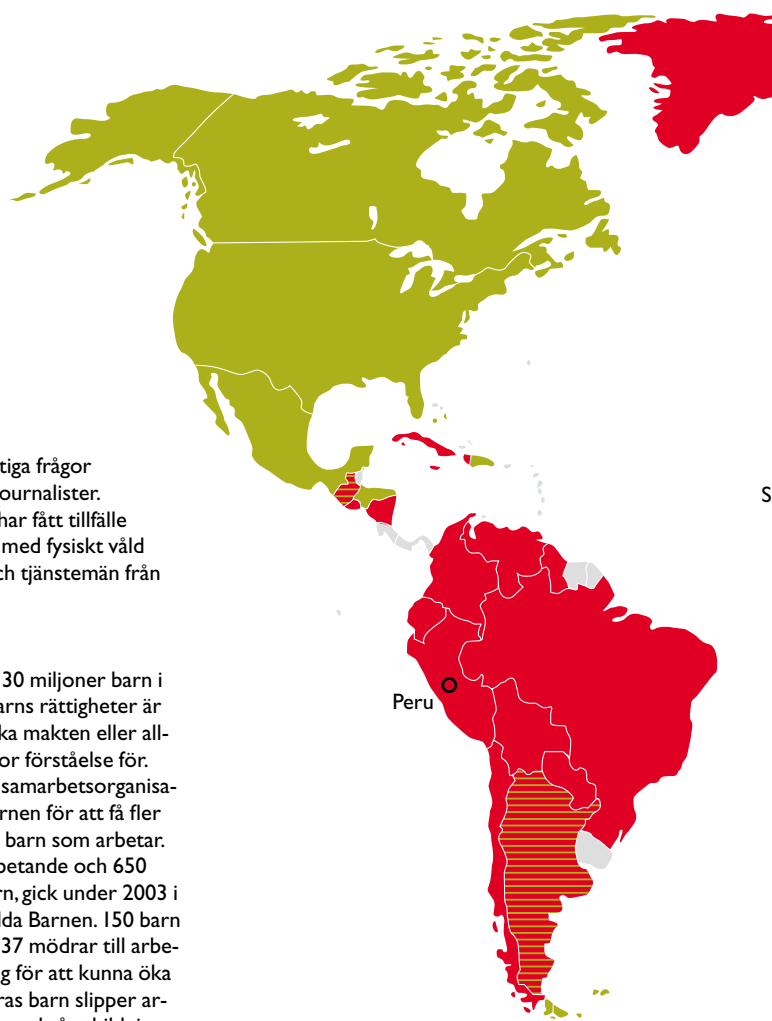
I Bangladesh lever drygt 30 miljoner barn i extrem fattigdom och barns rättigheter är något varken den politiska makten eller allmänheten har särskilt stor förståelse för. Tillsammans med lokala samarbetsorganisationer arbetar Rädda Barnen för att få fler barn att gå i skolan, även barn som arbetar. 2 085 barn, varav 845 arbetande och 650 syskon till arbetande barn, gick under 2003 i skolor som stöds av Rädda Barnen. 150 barn fick yrkesutbildning och 37 mödrar till arbetande barn fick utbildning för att kunna öka sina inkomster, så att deras barn slipper arbeta. Rädda Barnen håller också utbildningar för att göra arbetande barn medvetna om sina rättigheter, för att deras självförtroende och förmåga att agera mot kränkningar ska stärkas.

SYDOSTASIEN

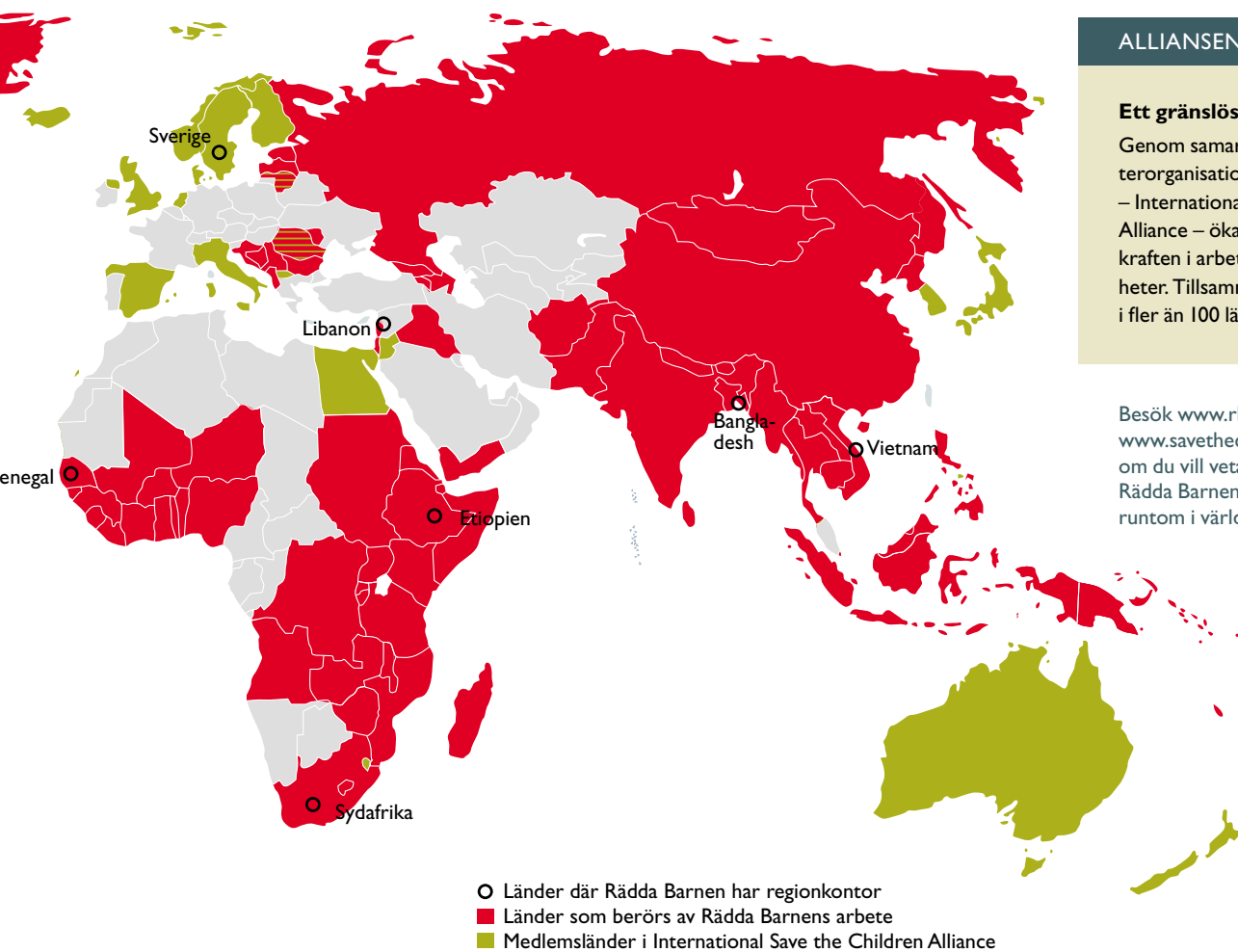
I Vietnam arbetar Rädda Barnen bland annat med att skydda barn mot våld och övergrepp. Ett resultat av arbetet är att utbildningsdepartementet i Ho Chi Minh City under 2003 inkluderade arbetet mot aga i utvecklingen av en barnvänlig undervisning, byggd på barns deltagande. Under 2004 kommer 14 000 lärare och 450 000 elever att få information om effekterna av och alternativ till aga. Det finns också stödcentrum dit barn kan vända sig för att få skydd mot våld. Rädda Barnen har även påverkat advokater att ändra beteende i kontakter med barn som utsatts för övergrepp. De respekterar barnens integritet mer än tidigare, men behöver fortfarande förbättra sin förmåga att kommunicera med barnen.

ÖST- OCH CENTRALAFRIKA

I Öst- och Centralafrika har många och utdragna väpnade konflikter inneburit att barn engageras som soldater. I Sudan har regeringen till slut brutit tystnaden och erkänt att barnsoldater förekommer. 2003 kunde Unicef, Save the Children och andra barnrättsorganisationer hålla en workshop om barnsoldater i Khartoum, och senare tillsatte staten en arbetsgrupp kring frågan. Rädda Barnen har också stött vuxna att bilda stödgrupper för barn i krigsdrabbade områden och från samtliga stridsområden rapporteras att ingen nyrekrytering av barnsoldater har förekommit. Regeringen i Sudan har också anslutit sig till den internationella överenskommelsen om förbud mot personminor, ett resultat av Rädda Barnens påverkansarbete.

SVERIGE OCH VÄRLDEN

ALLIANSEN

Ett gränslöst samarbete

Genom samarbetet med 28 systemorganisationer inom Alliansen – International Save the Children Alliance – ökar vi genomslagskraften i arbetet för barns rättigheter. Tillsammans arbetar vi i fler än 100 länder.

Besök www.rb.se eller www.savethechildren.net/alliance om du vill veta mer om Rädda Barnens verksamhet runtom i världen.

VÄSTAFRIKA

Länderna i Västafrika är bland de fattigaste i världen. Allt fler barn tvingas arbeta för att bidra till familjens försörjning och handeln med barn ökar i fattigdomens spår. Tillsammans med nationella samarbetsorganisationer arbetar Rädda Barnen både med att hjälpa barn som utnyttjats och att göra allmänhet och myndigheter medvetna om problemen med skadligt arbete och övergrepp. Varje år får fler än 1 000 barn möjlighet till utbildning, hälsovård och yrkesträning och kan återförenas med sina familjer. Erfarenheterna och kunskaperna från detta arbete sprids till andra organisationer som arbetar för att förbättra barns villkor.

SÖDRA AFRIKA

Rädda Barnen har arbetat mot barnfattigdom i Sydafrika sedan 2001, bland annat genom att ge stöd till en samarbetsorganisation som angriper de allvarliga bristerna för barn i landets socialförsäkringssystem. Som ett resultat av organisationens arbete höjdes den övre åldersgränsen för barnbidrag 2003 från sju till nio år, och 2005 kommer den att höjas till 14 år. Organisationen tittar också på andra bidrag för barn i särskilt utsatta situationer, till exempel barn med hiv/aids, barn med funktionshinder och barn som lever på gatan och i slumområden. Förbättringar i bidragssystemen kan bidra till att bromsa upp den alltmer förvärrade fattigdomen och ojämlikheten i Sydafrika.

LATINAMERIKA

I Latinamerika leder en ojämn fördelning av resurser och en utbredd fattigdom till återkommande kränkningar av barns rättigheter. Barn med funktionshinder är särskilt utsatta. I Peru och Brasilien väcker Rädda Barnen opinion, utbildar lärare och tar fram utbildningsmaterial för att komma tillrätta med problemen. Många lärare tror att de måste ha specialkunskaper för att undervisa barn med funktionshinder, föräldrar till barn med funktionshinder är rädda att deras barn ska bli mobbade i vanliga skolor och andra föräldrar tror att deras barn ska smittas av barn med funktionshinder. Rädda Barnens brasilianska samarbetspartner ANDI har gett ut en bok som handlar om att barn med funktionshinder har samma rättigheter som andra barn, inte särskilda rättigheter.

BARNNS RÄTTIGHETER KRÄNKTS DAG

Sverige är ett bra land att växa upp i jämfört med många andra länder. Men verkligheten ser inte lika ut för alla barn. Klyftorna ökar mellan dem som har och dem som inte har. Ett annat problem är att flyktingbarn fortfarande får vänta alltför länge på uppehållstillstånd och att barn som kommer ensamma inte får den omsorg de har rätt till. Det här är två viktiga frågor för Rädda Barnens arbete i Sverige.

Kan man tala om barnfattigdom i Sverige?

De flesta barn i Sverige lever i familjer med god ekonomisk standard. Allt fler har fått det bättre sedan krisåren på 1990-talet. Men samtidigt växer de ekonomiska skillnaderna mellan olika barn. Det är inte de barn som bäst behöver det som fått del av den växande välfärden.

Under tre år har Rädda Barnen följt fattigdomsutvecklingen i Sverige, och varje år släpps en ny rapport som kartlägger den ekonomiska situationen för barnen. Även om svenska barn har det bättre materiellt än i många andra länder, är barnfattigdomen en viktig fråga även i Sverige.

– Att vara fattig innebär alltid en risk att hamna utanför. Att inte kunna följa med på skolutflykten, att inte ha tillgång till samma saker som de andra, säger Kalle Elofsson, handläggare och ekonom på Rädda Barnen. Fattigdom är något relativt. Man är fattig på olika sätt i Uganda, i Rumänien och i Sverige. Men det handlar om att ställas utanför de normer som finns i det samhälle man lever i.

Stora skillnader

De stora skillnaderna mellan olika barn är tydligast i de tre storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö. Här ligger de fattigaste och rikaste områdena nästan grannar med varandra. Bromma och Rinkeby, Torslanda och Bergsjön, Limhamn-Bunkeflo och Rosengård. Skillnaderna är också stora mellan barn med svenska föräldrar och barn vars föräldrar är födda utomlands.

Rädda Barnen släppte den första fattigdomsrapporten 2001. Då väckte den stor uppmärksamhet. Frågan fanns överhuvudtaget inte i debatten. Nu har politiker börjat diskutera barnfattigdomen. Rädda Barnens riksförbund, lokalföreningar och regionkontor fortsätter att utöva påtryckningar gentemot makthavare.

Kalle Elofsson

Personen på bilden har inget samband med texten.

»Jag har aldrig råd med allt det som lärarna förväntar sig att barnen ska ha. Ett par skor för gymna utomhus, ett annat par inomhus. Man skäms och försöker pussla ihop det. Ungarna känner sig utanför.«

Ensamstående mamma

Under nästa år kommer Rädda Barnen att fortsätta sitt påverkansarbete. Även om frågan nu har lyfts upp på politisk nivå, återstår mycket arbete, säger Kalle Elofsson.

– Barn måste själva få berätta om hur de drabbas av dålig ekonomi. Det är också viktigt att hålla den politiska debatten vid liv och det kommer vi att göra på olika sätt under nästa år. Att bekämpa fattigdom handlar om politisk vilja! ■

LIGEN ÄVEN I SVERIGE

Flyktingbarn är extra utsatta

Varje år kommer tusentals barn till Sverige som flyktingar. De bär ofta på svåra upplevelser av separation och flykt undan krig och förföljelse. De flesta kommer tillsammans med sina familjer, men många kommer också ensamma. Enligt Migrationsverket kom 561 ensamma flyktingbarn till Sverige under 2003, men Rädda Barnens uppfattning är att antalet är betydligt högre. Många av barnen söker inte asyl eftersom de tror att det är svårt för dem att få uppehållstillstånd. Det här ställer stora krav på Sverige som mottagarland. Krav som långt ifrån alltid uppfylls.

Rädda Barnen har länge arbetat för att myndigheterna ska bli snabbare på att fatta beslut om uppehållstillstånd. Ovisst väntan innebär stor press och oro för barnen. Regeringen har lyssnat och beslutat att barn som kommer ensamma aldrig ska behöva vänta mer än tre månader. Men i verkligheten är väntan ofta mycket längre.

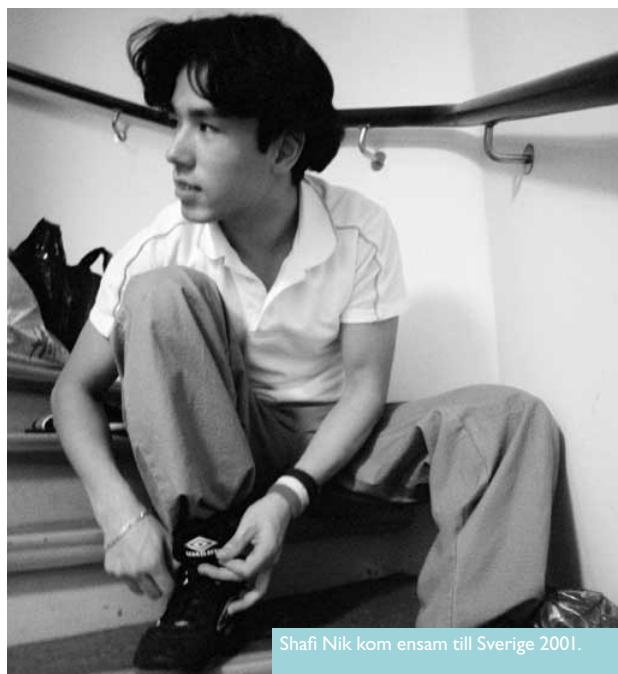
Dubbla roller

Rädda Barnen kräver att barn som kommer ensamma till Sverige ska få bo på grupphem som kommunen ansvarar för, i stället för på Migrationsverkets anläggningar. Orsaken till det är att Migrationsverket annars får dubbla roller i förhållande till barnen.

– De ska utreda om barnet får stanna i Sverige eller inte, samtidigt som de ska ta hand om barnet. Det gör att barnen får svårt att lita på personalen, säger Monica Brendler Lindqvist, psykoterapeut på Rädda Barnens Centrum för barn och ungdomar i kris.

Monica Brendler Lindqvist

Shafi Nik kom ensam till Sverige 2001.

»Det var svårt att komma hit. Det första halvåret kunde jag inte sova och jag hade huvudvärk. Jag kände mig ensam och visste inte var mina föräldrar fanns.«

Ibrahim från Somalia

– Rollerna krockar och är oförenliga. I den utredande rollen behöver utredaren inta en kritisk och ifrågasättande hållning till barnens berättelser. I den omhändertagande rollen ska de natta, trösta och stötta barnet. Det går inte ihop. Dessutom finns inte kompetensen att ta hand om barn som farit illa hos i första hand Migrationsverket.

Den kompetensen finns däremot hos de sociala myndigheterna. Därför borde de ansvara för barnens boende och omhändertagande, anser Rädda Barnen.

Grupphem för asylsökande barn

Skellefteå är den enda kommunen som skrivit avtal med Migrationsverket och startat grupphem för asylsökande barn. Monica Brendler Lindqvist är utbildare och handledare för personalen.

– Vi tror att detta kommer leda till att de här barnen får tillitsfulla relationer till vuxna. Här får de en möjlighet att bearbeta sina trauman och utvecklas till vuxna människor som kan ta ansvar för sina liv. ■

Läs mer om Shafi Nik i boken "Du kan förändra!".

VÅLD MOT BARN FÖREKOMMER ÖV

Våld mot barn förekommer i hela världen, i alla sociala skikt och i alla etniska grupper. För många barn är fysiskt och psykiskt våld en del av vardagen.

Rädda Barnen har lång erfarenhet av att arbeta för att förhindra våld mot barn. Redan på 1970-talet medverkade vi till att Sverige som första land i världen fick en lag som förbjuder aga. En annan fråga som Rädda Barnen uppmärksammar är det växande problemet med barn som bär vapen.

Både aga och väpnat våld bland unga kommer att finnas med i Rädda Barnens och International Save the Children Alliances bidrag till den globala studien om våld mot barn som FN tagit initiativ till och som beräknas bli klar 2005.

Barn på Cross road i Soweto, Sydafrika.

Hur lär vi våra barn att lösa konflikter?

1979 fick Sverige en lag som förbjuder aga. Sedan dess har Rädda Barnen fortsatt att driva frågan och stödja liknande initiativ i andra länder. Idag har elva länder ett totalförbud mot aga av barn.

Det tar tid att förändra attityder. Därför arbetar Rädda Barnen både med att påverka politiker och andra beslutsfattare och att ge stöd till de barn som utsätts för våld. Tillsammans med lokala organisationer utbildar vi också poliser, skolpersonal, socialarbetare och föräldrar om barns rättigheter och hur man kan uppfostra barn utan att använda våld.

I Sydafrika arbetar Rädda Barnen sedan två år med att väcka opinion mot aga och för att få med ett förbud mot aga i den nya allmänna barnlagen.

– Det finns ett förbud mot aga i skolor och på institutioner men det är tillåtet för föräldrar att slå sina barn i hemmet, berättar Ulrika Sonesson som är programrådgivare på Rädda Barnens regionkontor i Pretoria.

Ökad medvetenhet

Generellt finns en stor acceptans för aga i samhället och bland föräldrar. Det anses som en liten fråga i ett land med stora problem som hiv/aids och sexuella övergrepp. Men just för att samhället är så präglad av våld uppstår en grundläggande attitydfråga – hur lär vi våra barn att lösa konflikter?

– Det går inte att säga att man inte ska använda våld för att lösa konflikter om man samtidigt slår sina barn när något inte fungerar som man vill, säger Ulrika Sonesson.

Ulrika är jurist i botten och har varit med och skrivit remissyttranden om det nya lagförslaget. Rädda Barnen försöker också få fler organisationer att arbeta med frågan så att lobbyarbetet sker från flera håll. Studier om barns och vuxnas attityder till aga, som Rädda Barnen finansierat, visar att många vuxna inte ser barnaga som något stort problem. Men barnen upplever det som en kränkning när de inte skyddas mot fysiska övergrepp och aga från lärare och släktingar.

– Det är ett långsiktigt arbete men de första stegen har tagits. Medvetandet har ökat hos beslutsfattare och allmänheten om att barnaga är ett problem och fler organisationer arbetar med frågan, bland annat en organisation bestående av advokater som har åtagit sig fall där barn utsatts för aga i skolan, säger Ulrika Sonesson. ■

Ulrika Sonesson

» Föräldrar borde sluta slå barn. De måste lära sig ett bättre sätt att vara med sina barn.«

Flicka i Sydafrika

ERALLT I VÄRLDEN

Luke Dowdney, i mitten, med några av ungdomarna i klubben.

Allt fler barn beväpnar sig

Allt fler barn och ungdomar i världen har tillgång till och använder lätta vapen. I Rio de Janeiro räknar man med att 5 000 barn bär vapen. De arbetar åt organiserade ligor som säljer narkotika och kontrollerar Rios slumområden.

Internationell studie om vapen bland unga

Rädda Barnen verkar på olika sätt för att förändra villkoren för barnen i Rio de Janeiros slumområden. Vi arbetar för att få bort den fria försäljningen av handeldvapen och vi stöder organisationen Viva Rio som bland annat lär poliser om barns rättigheter och hur de kan behandla barnen bättre. Vi har också varit med och finansierat en kartläggning av problemen med ungdomar och vapen i Rio de Janeiro. Resultatet finns i boken "Children of the drug trade". Där beskrivs hur de nuvarande ligorna vuxit fram och hur barnen dragits in i allt allvarigare kriminalitet. Det dör årligen åtta gånger fler minderåriga av skottskador i Rio än i konflikten mellan Israel och Palestina.

Kartläggningen har gjorts av Luke Dowdney från Skottland, som är antropolog och anställd av Viva Rio. Luke har nu fått i uppdrag att leda en internationell studie om skjutvapen i ungdomsgäng i tolv länder, däribland El Salvador, Filippinerna, Sydafrika, USA, Nordirland och Colombia. Studien stöds av Rädda Barnen och kommer att ingå som en del i FN:s globala studie om barn och våld. Nästa steg blir

att sprida goda exempel på hur man kan få ungdomar att inte börja bära vapen.

Boxningsklubb för ungdomar

Utöver forskningsarbetet arbetar Luke Dowdney också med en boxningsklubb för ungdomar i Rio de Janeiros slumområden.

– Boxning tilltalar de här ungarna och fungerar som en krok för att dra dem till sig, berättar Luke under ett besök på Rädda Barnen i oktober 2003.

Förutom boxningen får barnen delta i "medborgarundervisning" som kan innebära allt från undervisning om Barnkonventionen till grundläggande näringslära. Klubben arbetar också med att få barnen att gå kvar i skolan och att hjälpa dem att hitta jobb efter avslutad skolgång. Till sin hjälp har klubben avtal med flera företag utanför slumområdena. ■

»Förut slogs jag bara. Jag tog varken ansvar för mig eller min lille son. Nu har jag fått perspektiv på både samhället och mitt liv. Nu vill jag bli något och jag vill ta hand om min pojke.«

Vitor Belo da Silva, 18 år,
ungdomsledare och före detta slagskämpe

En längre artikel om Luke Dowdney finns i tidningen Barn, nr 5–6/2003, www.rb.se/barn.

VÄPNADE KONFLIKTER PÅVERKAR

Runtom i världen befinner sig omkring 50 miljoner människor på flykt, i eller utanför sitt eget land. Hälften av dessa är barn. Rädda Barnen har stött barn i krig och på flykt ända sedan starten 1919 och det är fortfarande en omfattande del av vår verksamhet. Under 2003 arbetade vi för att förbättra villkoren och uppmärksamma rättigheterna för barnen i Afghanistan och i Palestina.

Barnen i Afghanistan

Sedan taliban-regimens fall 2001 har minst två miljoner flyktingar återvänt till Afghanistan. Omkring hälften är barn under 18 år. Flyktingvägen anstränger ett redan extremt hårt utsatt samhälle ytterligare och bristen på utbildning, hälsovård och arbetstillfällen är mycket stor.

Taliban-regimens fall och fredsöverenskommelsen i Bonn har förändrat det politiska läget, men det råder en bräcklig fred. Och den långa perioden av väpnad konflikt påverkar fortfarande barnens situation. Shirin Persson, som är chef för Rädda Barnens kontor i Afghanistan, berättar:

– I Kabul har regeringen kontroll, men i resten av landet är läget mycket oroligt. På grund av fattigdom tvingas många barn utomlands för att söka arbete, andra utnyttjas som smugglare i opiumhandeln. I vissa områden används barnen fortfarande som soldater.

Internationellt påverkansarbete

Rädda Barnen samarbetar med flera organisationer, både internationella och lokala, i olika frågor som gäller barnens rättigheter och framtid.

– Demobilisering av barnsoldaterna är en mycket viktig fråga, en annan är problemet med resterna av ammunition som inte exploderat, berättar Shirin. Det finns stora områden som ännu inte är röjda från minor och splitterbomber. Och varje månad dör hundratals barn på väg till skolan, till arbetet eller till lekplatsen.

Andra viktiga frågor handlar om bristen på utbildning för barn, speciellt

för flickor, och barn som utsätts för våld och övergrepp.

– Det viktigaste i vårt arbete är att försöka påverka hela samhällets syn på barn. Därför måste vi jobba med föräldrar, arbetsgivare, religiösa ledare, poliser, lärare... ja, alla vuxna som är med och påverkar barnens situation. Vi måste visa på hur vi tillsammans kan skapa förändring genom praktiska tillämpningar av Barnkonventionen.

Shirin Persson

Skola för arbetande barn i Kabul.

Barnen får makt-havare att lyssna

För att uppmärksamma barnens rättigheter och få upp barnens situation på den politiska dagordningen, både lokalt och internationellt, hölls en rad möten med barn i olika provinser under 2002 och 2003. Vid varje konferens deltog ett 70-tal barn som fick berätta om deras syn på samhällets problem och brister. Flera

mänskliga rättighets- och barnrättsorganisationer, liksom folk från regeringen på provinsial och nationell nivå, närvarade. Mötena uppmärksammades i afghansk tv, radio och press. Barnens två viktigaste krav var att få utbildning och att lärare, föräldrar och andra vuxna ska sluta slå barn och ungdomar.

Samtalen med barnen har legat till grund för den lägesrapport om barnens situation som Rädda Barnen tagit fram i samarbete med flera andra Alliansen-medlemmar. Rapporten presenterades för Kommissionen för mänskliga rättigheter i Genève i mars 2004.

– Trots den rådande situationen i Afghanistan finns en otrolig framtidsoptimism hos de afghanska barnen, berättar Shirin. De har hopp om både sitt land och sig själva som delaktiga i att vara med och bygga upp det. ■

» Vi vill glömma det som hänt och se framåt istället. Nu vill vi bygga upp vårt land. Vi vill ha utbildning. Vi vill leva i en trygg och säker miljö.«

Takhima, 14 år

MILJONTALS BARN

Barnen på Västbanken och i Gaza

Sedan hösten 2002 har situationen för de palestinska barnen på Västbanken och i Gaza dramatiskt försämrats. Barns rätt till skydd, utbildning och hälsa, till överlevnad och utveckling kränks varje dag. Ständiga utgångsförbud, militära avspärningar och den israeliska militärens närvaro gör att många barn inte kan eller vågar gå till skolan, träffa kamrater eller leka. Och många barn grips vid massarresteringar, blir utsatta för en omänsklig behandling och förnekas en rättvis rättegång.

Eva Läftman är programhandläggare vid Rädda Barnens huvudkontor och arbetar med påverkansarbete, både internationellt och i Sverige, vad gäller barnens rättigheter på de ockuperade områdena.

– Vi har länge arbetat för att fästa omvärldens uppmärksamhet på kränkningarna av de palestinska barnens rättigheter, berättar Eva. Israel har skrivit under Barnkonven-

» Ibland kändes en dag i fängelset lika lång som ett helt år. Men efter tio dagar börjar man vänja sig och gråter mindre. «

Odeh Abu Za'anonah, 15 år

tionen, och tillämpar den för barn i Israel. Men inte för de palestinska barnen på de ockuperade områdena, trots uppmaningar från FN. På Västbanken och i Gaza tillämpas istället särskilda militärlagar som inte ger barn det skydd de har rätt till enligt Barnkonventionen.

En situation som förvärras

Den pågående våldsspiralen i Israel och på de palestinska områdena drabbar barnen, både de israeliska och de palestinska. En av de största frågorna just nu, och den fråga som har störst effekt på barnens rättigheter, är byggandet av den så kallade säkerhetsmuren. Muren bryter mot folkrätten och mot barnens rätt till utbildning, hälsa och en rimlig levnadsstandard. Eva förklarar:

– Muren hindrar barnen från att komma till skolan, den hindrar dem från att träffa kamrater och släktingar som bor på den andra sidan. Dessutom isolerar den palestinier och israeler från varandra, och en redan svår situation riskerar att bli mycket värre. Många barn och ungdomar känner en ökande hopplöshet och har svårt att behålla sin tro på framtiden.

Eva Läftman

Palestinska barn berättar

Under 2003 arresterades över 500 palestinska barn av israelisk militär. Både vid förhör och senare under fängelsetiden utsatts de för en omänsklig och förnedrande behandling.

För att uppmärksamma de palestinska barnens situation har Rädda Barnen tagit fram rapporter som bygger på barnens egna berättelser. I rapporten "En dag i fängelset – lika lång som ett år" berättar barn som suttit i fängelse om vad de utsatts för och hur de ser på framtiden. Rapporten har bland annat använts som underlag för ett seminarium om de palestinska barnens situation, arrangerat av Utrikesdepartementet.

Odeh Abu Za'anonah, 15 år.

En annan rapport – "Growing Up Under Curfew" – presenterades inför Kommissionen för mänskliga rättigheter i Genève. Rapporten bygger på intervjuer med 380 palestinska barn som berättar om sina liv.

– Rädda Barnens påverkansarbete baseras på de kunskaper vi fått från de regioner och länder vi verkar i. De krav vi ställer kommer från den faktiska situationen, från barnens verklighet. Det är därför vi blir lyssnade på, menar Eva Läftman. ■

ETT STARKT LOKA

Elva nya regionkontor stöder medlemmarnas arbete i Sverige

Rädda Barnens riksförbund består av drygt 280 lokalföreningar och 28 distriktsförbund över hela landet. Lokalföreningarna motsvarar oftast en kommun och distriktsförbundet ett län. 250 000 medlemmar, faddrar och givare stöder vårt arbete.

I Sverige utförs merparten av vårt arbete av frivilliga och anställda inom Rädda Barnen. En del av arbetet sker i samverkan med andra organisationer och inom ramen för olika nätverk.

Ida-Lena Nyberg och Anna Wennerstål

Allt fler av de beslut som rör barn fattas lokalt, i kommuner och landsting. Det gäller bland annat frågor om barnomsorg, skola, socialtjänst, sjukvård, boende och fritid. Därför är det viktigt att Rädda Barnen blir mer aktiva lokalt.

Alla våra medlemmar och lokalföreningar gör redan idag mycket för att värna barns rättigheter. Med ett välorganiserat stöd kan det lokala arbetet bli ännu starkare.

Rädda Barnen har haft regionalt anställd personal i många år, men i början av år 2001 beslutade styrelsen om en utökad satsning för att stärka det lokala ideella arbetet inom organisationen. I oktober 2003 öppnade det sista av elva nya regionkontor.

Personalen på de regionala kontoren ska bidra till att utveckla Rädda Barnens lokala verksamhet och Rädda Barnens möjligheter att påverka barns rättigheter lokalt.

Lokalt utbildningsarbete

Regionkontoret i Växjö var bland de första som kom igång. Där arbetar Ida-Lena Nyberg och Anna Wennerstål.

– Det lokala arbetet måste växa fram ur medlemmarnas eget engagemang. Vi kan inte kommendera fram ideellt arbete. Eller rusa iväg och göra jobbet åt medlemmarna. Istället ska vi förmedla kunskap, ge tips och nya impulser.

Nyckeln till framgång för regionkontoren är utbildning-

ar, tycker både Anna och Ida-Lena. Och de satsar ambitiöst på kurser för medlemmarna. Allt från grundkursen om Rädda Barnen till kurser i Barnkonventionen och i hur man jobbar för barns rättigheter genom att påverka lokala politiker, myndigheter och media.

– Många av lokalföreningarna här är i en brytningsperiod mellan gammalt och nytt. Tidigare sysslade de enbart med att samla in pengar, nu börjar allt fler även arbeta med att förändra barns villkor på den egna orten. Utbildningarna ger dem redskapen för det arbetet.

Gemensamma och lokala projekt

Under 2003 fokuserade regionkontoren sitt stöd till ett antal gemensamma projekt, bland annat Barnrättsveckan, Ellen (se sidan 24) och Internationell Kontakt. Dessutom gav regionkontoren stöd till enskilda lokalföreningar

som ville göra lokala kartläggningar av barns situation.

Det finns många exempel på lokala projekt. En arbetsgrupp inom Göteborgsförbundet har kartlagt situationen för ensamkommande flyktingbarn. Man anordnade också en workshop där barnen själva fick berätta om sin situation och hur de blivit mottagna i Sverige.

I Växjö-regionen har de fyra distriktsförbunden, tillsammans med åtta lokalföreningar och det regionala kontoret, genomfört en tredagars ungdomskonferens – ReAGERA – i syfte att inspirera ungdomar att vilja påverka i samhället. Femtio ungdomar mellan 14 och 18 år deltog.

I Stockholm genomfördes 15 måndagsträffar under 2003 med i genomsnitt ett 70-tal besökare. Träffarna tog bland annat upp hot och våld mot flickor med heder som motiv, arbete mot mobbning, hur det är att vara ung och leva med funktionshinder samt forskning kring långtidsplacerade fosterbarn.

I boken "Du kan förändra! En bok om Rädda Barnens arbete med och för barn i Sverige" finns många fler exempel på vad man kan göra som medlem i Rädda Barnen. Boken finns på Rädda Barnens regionkontor (se telefonnummer på omslagets baksida).

GEMENSAMMA PROJEKT

Barnrättsveckan

I november varje år bjuder Rädda Barnen in alla grundskolor att delta i en temavecka om Barnkonventionen. Målet är att kunskapen om Barnkonventionen ska öka bland alla på skolan. Under 2003 deltog 605 skolor och drygt 125 000 elever i Barnrättsveckan.

Internationell Kontakt

Genom Internationell Kontakt kan lokalföreningar få direktkontakt och utbyte med en lokal samarbetsorganisation i något av de länder där Rädda Barnen har verksamhet.

LT ENGAGEMANG

Nu har Rädda Barnen ett eget ungdomsförbund

Cecilia Abrahamsson

I september 2003 höll Rädda Barnens Ungdomsförbund sitt konstituerande möte.

– Äntligen har vi unga fått makt att bestämma själva! säger Cecilia Abrahamsson, ordförande för ungdomsförbundet.

Rädda Barnen har länge strävat efter att locka till sig fler unga medlemmar, och förhoppningen har varit att människor

i alla åldrar ska trivas och arbeta tillsammans i en gemensam organisation. Men många unga kände att de inte fick gehör för sina idéer, att de "gamla" medlemmarna ville fortsätta arbeta som de alltid har gjort.

– Vi som är unga har så mycket kraft och engagemang. Och vi vet hur det är att vara barn. Genom ungdomsförbundet kan vi förändra barns och ungas egen situation. Men jag tror också att vi kan förändra Rädda Barnen. Vi är modigare och snabbare. Vi kan sätta fokus på nya frågor och införa nya arbetssätt, säger Cecilia.

Ett växande engagemang

Runtom i landet finns redan ett tjugotal ungdomsgrupper, och fler bildas hela tiden. Listan på idéer och insatser växer minst lika fort. I Karlshamn finns ett projekt kallat Attityd, där ungdomsgruppen ordnar värderingsövningar kring utanförskap och mobbning för elever på högstadiet. I Malmö har man ordnat träffar för elever i två starkt segregerade områden, Rosengård och Limhamn. I Sundsvall har man arrangerat läger och utflykter för barn på en flyktingförläggning.

Dessutom finns tre centrala projekt: Agera, som motverkar främlingsfientlighet och rasism. Respekt, som sprider kunskap om barns och ungas rättigheter. Och Ellen, som ökar unga tjejers självkänsla. Ett internationellt projekt är också på gång.

Ungdomsförbundet är till för alla mellan 7 och 25 år.

Mer information om Rädda Barnens Ungdomsförbund finns på www.rbuf.se.

MEDLEMMARNA GÖR EN FANTASTISK INSATS

Under 2003 arbetade omkring 6 000 medlemmar på frivillig basis för barnens rättigheter. En försiktig bedömning innebär att det arbetet motsvarar drygt 300 årsarbeten eller ett värde av cirka 92 miljoner kronor (se sidan 27).

Varför engagerar du dig i Rädda Barnen?

Leif Beckung, Göteborg:

Jag fick en förfrågan om jag ville engagera mig i Rädda Barnens föräldrategen 1996. Det var en helt ny tanke men uppgiften intresserade mig. Att samtala med föräldrar är ett påtagligt sätt att kunna hjälpa barn.

Gunda Sandström, Umeå:

I mitt jobb som skolledare kom jag mycket nära barnen och deras föräldrar. När jag gick i pension kändes det naturligt att fortsätta arbeta på frivillig basis. Det finns otroligt mycket att göra och jag tror på Rädda Barnens ideologi.

Anna Nilsson, Stockholm:

Jag tycker att det är otroligt viktigt att kämpa för mål som ligger bortom våra egna liv men som kanske får konsekvenser för kommande generationer. Därför är jag engagerad i Rädda Barnens Ungdomsförbund.

International Save the Children Alliance

– 29 organisationer i 100 länder

Rädda Barnen är en av de ledande medlemmarna inom International Save the Children Alliance, som består av 29 organisationer som tillsammans arbetar i över 100 länder.

Rädda Barnens arbete inom International Save the Children Alliance syftar till att stärka barns rättigheter världen över. Det innebär samarbete med våra systerorganisationer kring bland annat opinionsbildning, programinsatser och utbyte av kunskap.

Effektiva samarbeten

Arbetet inom Alliansen handlar också om att rationalisera och effektivisera arbetet när flera systerorganisationer verkar i ett och samma land. Katastrofinsatserna i till exempel Balkan, Afghanistan och Irak har samordnats bättre och i flera länder pågår försök att låta en och samma medlemsorganisation ta på sig ansvaret att leda allt det utvecklingssamarbete som Save the Children genomför i ett land.

Nya och starkare medlemsorganisationer

På medlemsmötet 2003 började arbetet med att ta fram en ny framtidsstrategi och en ny femårsplan för det gemensamma arbetet för barns rättigheter i världen. Syftet är framför allt att enas kring ett gemensamt programarbete under de kommande åren och att få starkare medlemmar.

Ett sätt att stärka befintliga medlemmar och att skapa nya, är att resursstärka medlemmar ger stöd till mindre medlemsorganisationer. Genom ett särskilt avtal – det så kallade Member Development Programme – satsar Save the Children-medlemmar i en ny systerorganisation för att denna ska kunna starta insamlingsverksamhet på hemmaplan. Avtalet ger den nya organisationen rätt att behålla tio procent av intäkterna. Resten går tillbaka till de investerade organisationerna och deras arbete för barn. På det sättet har medlemmarna i Sverige, USA, Storbritannien och Norge bidragit till uppbyggnaden och utvecklingen av verksamheten i Italien, Australien, Spanien och Nederländerna.

Framgångar i Italien och i Vietnam

På bara fem år har Save the Children Italien vuxit upp från ingenting till en välrenommerad barnrättsorganisation med 30 anställda och en omsättning på sex miljoner euro.

Den italienska systerorganisationen ger stöd till barn i utsatta situationer och väcker opinion för att ge barn i Italien bättre villkor. Man samarbetar också med andra europeiska Save the Children-organisationer i frågor som rör handel med barn, flyktingbarn och våld mot barn.

I Vietnam har samarbetet inom Alliansen varit framgångsrikt under lång tid, och under 2003 genomfördes flera konkreta insatser. Till exempel har allt katastrofarbete efter översvämningarna i landet genomförts med gemensamma insatser och under det enande namnet Save the Children.

Alla systerorganisationerna i Vietnam arbetar mycket med utbildning och under 2003 togs en gemensam plan fram för hur vi ska arbeta mot samma mål, med utgångspunkt från att vi kan komplettera varandra. Den gemensamma planen har fungerat som en bra mall för opinionsbildning och påverkan, främst mot Världsbanken och utbildningsministeriet. Vi har gemensamt kämpat för att skolan ska vara en plats utan diskriminering, som ger skydd, stöd och utbildning med kvalitet.

Du kan läsa mer om alla Alliansen-organisationerna och deras insatser på den gemensamma webbplatsen www.savethechildren.net/alliance.

Kommunikation med kraft

Rädda Barnen har ett starkt varumärke. Undersökningar visar att nästan hela Sveriges befolkning, 98 procent, vet vilka vi är. Och 89 procent tycker att verksamheten är viktig. Men färre vet vad Rädda Barnen egentligen åstadkommer och hur vi arbetar.

Enklare och tydligare budskap

För att göra kommunikationen tydligare och mer effektiv, bestämdes under året att koncentrera den externa kommunikationen till ett fåtal teman. Och konceptet ”Förändra utsikten för miljontals barn” utvecklades för att löpa som en röd tråd genom all kommunikation.

Politisk påverkan

Att påverka beslutsfattare är en prioriterad strategi i Rädda Barnens arbete för ett barnvänligare samhälle, och våra kontakter med media, regering, riksdag och statliga myndigheter är mycket viktiga. Påverkansarbetet sker både centralt genom Rädda Barnens kansli och lokalt genom våra lokalföreningar. Webbplatsen och tidningen Barn är några viktiga kanaler för påverkansarbetet.

Rädda Barnens exponering på redaktionell plats i media är betydelsefull. Under 2003 förekom Rädda Barnen i 3 885 pressklipp, varav 3 481 tidningsartiklar och 404 inslag i radio och tv.

Exempel på resultat 2003

Rapporten ”Barnfattigdomen i Sverige” var den fråga som fick störst genomslag i media under året, med hundratals inslag i tidningar, radio och tv. Påverkansarbetet resulterade bland annat i att regeringen tillsatte en utredning om barn i ekonomiskt utsatta familjer.

En annan fråga som fick stor medial uppmärksamhet var barn utan uppehållstillstånd och ensamkommande barns situation i Sverige. Rädda Barnen presenterade en kartläggning som visar att Migrationsverket och Utlänningsnämnden inte tar tillräcklig hänsyn till barns egna asylskäl. Migrationsministern tog Rädda Barnens kritik på allvar och gav Migrationsverket i uppdrag att förbättra utredningarna av barns egna asylskäl.

Rädda Barnens internationella arbete har främst uppmärksammats i media i samband med kriget i Irak och vårt arbete för barnen i Palestina.

Publikationer

Under 2003 har ett antal nya böcker, rapporter och filmer producerats och marknadsförts på den svenska och internationella marknaden.

”Överlevnadshandbok för flickor – om frihet och heder” distribuerades i 30 000 exemplar (den näst största upplagan hittills bland Rädda Barnens utgivna böcker). Boken skickades ut till lärare, skolbibliotek, skollärare, barn- och ungdomspsykiatri och ungdomsmottagningar över hela landet.

Boken ”Varför berättar de inte? Om att utnyttjas i barnpornografi”, tillsammans med rapporten ”Barnet i vuxnas rättssystem”, fick också stor uppmärksamhet.

Under året gjordes ett omfattande arbete tillsammans med International Save the Children Alliance inför lanseringen av den gemensamma boken ”Whose Children? Separated Children’s Protection and Participation in Emergencies”.

På www.rb.se finns en lista på vad vi publicerat under 2003.

Satsningar på webben

2003 lanserade Rädda Barnen en omarbetad webbplats som ett led i satsningen på digitala media. Syftet med den nya webbplatsen är att sprida information om barns livsvillkor och rättigheter och att profilera Rädda Barnen som Sveriges ledande organisation för barns rättigheter. Genom webben kan Rädda Barnen påverka och skapa opinion och göra det enklare för alla som vill engagera sig i och stödja Rädda Barnens verksamhet.

Omarbetningen av Rädda Barnens svenska och engelska nätbokhandel, som lanserades i början av 2004, var en del av webbsatsningen, liksom utvecklingen av tidningen Barns webbsidor.

Med utgångspunkt från en global Internetstrategi har alla medlemsorganisationer i International Save the Children Alliance länkat sina webbplatser till Alliansens webbplats. Detta underlättar arbetet med att dela och sprida information och erfarenheter från hela världen.

Insamling som ger resultat

För tredje året i rad ökade Rädda Barnen sina insamlade medel från allmänhet och företag. Under 2003 samlade vi in 221 miljoner kronor, att jämföra med 210 miljoner kronor 2002. Eftersom ett långsiktigt arbete kräver regelbundna intäkter, fokuseras vårt insamlingsarbete på olika områden – regelbundet givande, oregelbundet givande och företagssamarbeten.

Regelbundet givande

En medveten satsning på det regelbundna givandet har resulterat i att intäkterna från bland annat Rädda Barnens Månadspeng och Medsystem har ökat kraftigt. Under 2003 uppgick intäkterna till 105 miljoner kronor. Det innebär att nästan hälften av alla insamlade medel kommer från givare som ger ett bidrag varje månad.

Många regelbundna givare väljer också att testamentera. Under året tog Rädda Barnen emot 32 miljoner kronor, nästan dubbelt så mycket som året innan.

Lokalföreningarna arbetar kontinuerligt med insamling. Utöver de intäkter som behövs för lokala insatser, samt den kraftsamling som gjordes i november för Världens Barn, samlade lokalföreningarna in 7,5 miljoner kronor till riksförbundet.

Oregelbundet givande

För att få nya givare genomför Rädda Barnen varje år ett antal olika kampanjer och projekt. Under 2003 nådde våra insamlingsbrev omkring en miljon personer. I breven ber vi om ett bidrag, men får också möjlighet att informera om vår verksamhet och våra resultat.

Tillsammans med våra gåvo- och minneskort, vår gåvokalender samt spontant givande via till exempel Internet eller vår gåvotelefon, blev resultatet 41 miljoner kronor.

Från Världens Barn-kampanjen, där Rädda Barnen är en

av samarbetspartnerna, fick vi år 2003 in cirka 10 miljoner kronor för föregående år. Och samarbetet kring insamling inom International Save the Children Alliance, i form av ökat erfarenhetsutbyte och stöd, har genererat drygt 8 miljoner kronor. Från Bancos Humanfonder tog Rädda Barnen emot 4 miljoner kronor 2003 (för år 2002).

Företagssamarbeten

Tack vare företagssamarbeten får vi både mer resurser och större möjlighet att nå ut bredare med vårt budskap. I utbyte kan vi vara med och stimulera företagens egen utveckling mot ett större samhällsansvar, med särskild inriktning på barns rättigheter.

Huvudsamarbetspartner under 2003 var SAS, som bidrog med finansiering till arbetet för barn i krig och katastrofer. SAS resenärer bidrog också till verksamheten genom att donera EuroBonus-poäng som omvandlades till flygresor för barn i samband med flera Rädda Barnen-aktiviteter. Under året samarbetade vi också med Arla, Bokningsbolaget, Calligraphen, Föreningssparbanken, Gudrun Sjödén, Handelsbanken, If, SCA Hygiene Products, Stadshypotek Bank, Vinyl 107 och X-Change. Totalt har företag och organisationer bidragit med 9,3 miljoner kronor till Rädda Barnens verksamhet under 2003. Även Nordea/Postgirot har genom kostnadslettningar väsentligt bidragit till Rädda Barnens möjligheter att genomföra verksamheten.

FRÅGOR OCH SVAR OM RÄDDA BARNENS INSAMLING

Hur mycket av de pengar Rädda Barnen får in går till ändamålet?

77 procent av Rädda Barnens intäkter går till verksamheten. 23 procent går till administration och insamlingskostnader.

Vad menas med administration och insamlingskostnader?

För att kunna genomföra vår verksamhet för barns rättigheter krävs ett administrativt stöd för att säkerställa att pengarna används på rätt sätt. Med insamlingskost-

nader avses de personal- och produktionskostnader som behövs för att kunna samla in pengar.

Hur stort eget kapital har Rädda Barnen?

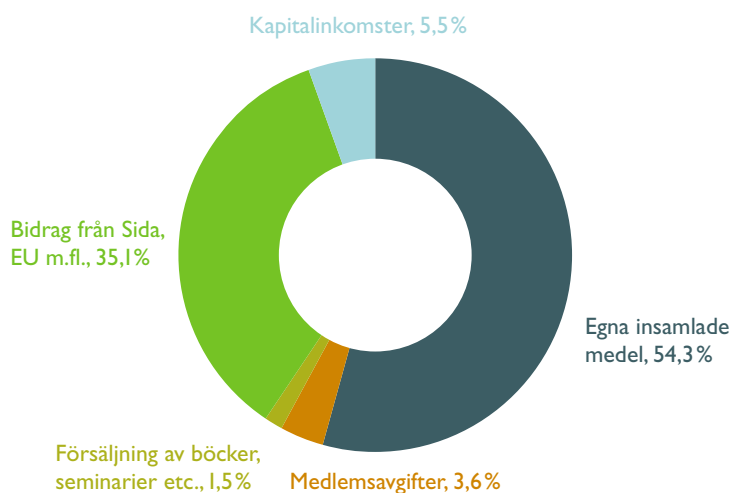
Rädda Barnen har 336 miljoner kronor (31 december 2003) i eget kapital. Det är en buffert som är nödvändig för att vi ska kunna säkerställa vårt långsiktiga arbete i Sverige och i världen.

Vad innebär Rädda Barnens 90-konto?

Rädda Barnen har 90-konto som granskas av SFI, Stiftelsen för Insamlingskontroll. För att få ett 90-konto måste organisationen ha en ordentlig redovisning och årligen granskas av en auktoriserad revisor. Insamlingen får inte heller belastas med oskäliga kostnader. Enligt SFI ska 75 procent av intäkterna gå direkt till ändamålet.

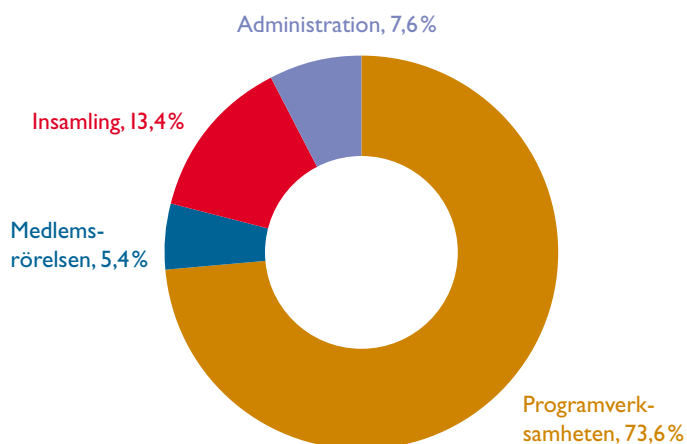
Ekonomi i sammanfattning

INTÄKTER 2003

INTÄKTER	2003	2002
Egna insamlade medel	221,0	210,0
Medlemsavgifter	14,6	11,6
Försäljning av böcker, seminarier etc.	6,3	7,1
Bidrag från Sida, EU m.fl.	142,9	127,6
Kapitalinkomster	22,5	–
Totalt	407,3	356,3

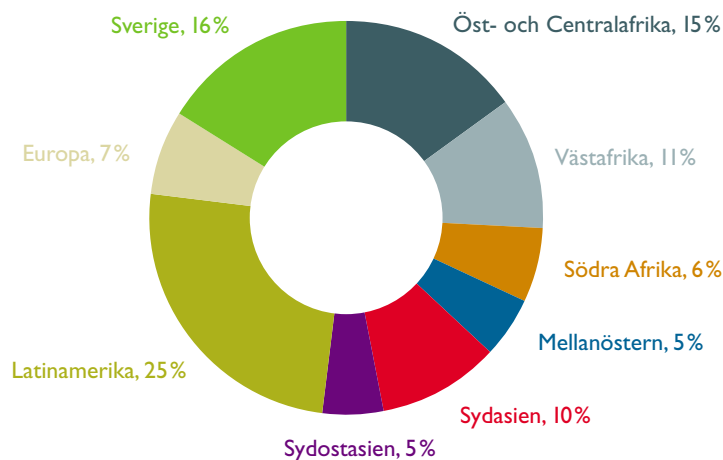
KOSTNADER 2003

KOSTNADER	2003	2002
Programverksamheten	316,9	328,9
Medlemsrörelsen	23,1	33,1
Insamling*	57,9	47,9
Administration	32,6	33,0
Kapitalförlust	–	24,1
Totalt	430,5	467,0

* Läs mer om insamlingskostnader i not 6, se sidan 37.

FÖRDELNING AV DIREKTA KOSTNADER PER REGION 2003

Läs mer om Rädda Barnens ekonomi i årsredovisningen, se sidan 26–45.

BARNKONVENTIONEN "FÖR ALLT VA

Den 20 november 1989 antog FN:s generalförsamling konventionen om barnets rättigheter. Barnkonventionen slår fast att alla barn och ungdomar upp till 18 år har samma rättigheter. Rätt att leva och utvecklas. Rätt att växa upp i trygghet och skyddas mot övergrepp. Och rätt att respekteras för vad de tycker och tänker. Fram till idag har 192 stater anslutit sig till Barnkonventionen.

Barnets bästa i första hand

Barnkonventionen är ett juridiskt dokument – en folkrättsligt bindande överenskommelse. De länder som ansluter sig till konventionen garanterar att deras lagstiftning också överensstämmer med konventionen. De är ansva-

riga för att förverkliga konventionens artiklar och att barn och vuxna blir informerade om dem. Det land som vägrar se att barn far illa, eller som blundar för barns behov, bryter mot konventionen.

Det tog över tio år att utforma innehållet

Alla barn har samma rättigheter och

Barnets bästa ska alltid k

Varje barn har rätt att

Barnet har rätt att uttrycka sin m

Barnkonventionen består av 54 artiklar. Den bygger på fyra grundprinc

Projekt med rättighetsperspektiv

Rädda Barnen arbetar på många olika sätt, och på många håll runt om i världen, för att sprida kunskaper om Barnkonventionen och vad det innebär att respektera barns rättigheter. Här kan du ta del av några olika exempel.

Ellen gör unga tjejer medvetna

Projektet Ellen är uppkallat efter Rädda Barnens första ordförande, Ellen W Palmstierna. Ellen är ett jämställdhetsprojekt som syftar till att stärka unga tjejers självkänsla, motverka könsdiskriminering och göra flickor medvetna om sina rättigheter.

Ellen vänder sig till flickor i årskurs åtta och som samtalsledare rekryteras unga kvinnor, mellan 20 och 30 år gamla. Hittills har projektet engagerat cirka 450 flickor och 100 samtalsledare i ett 60-tal grupper.

Projektet startade 2001 av Rädda Barnens lokalföreningar i Umeå och Luleå. Under 2003 tog Rädda Barnens Ungdomsförbund över ansvaret.

Journalister i Vietnam lär sig mer

I Vietnam har cirka 200 blivande och färdiga journalister fått praktiska kunskaper i hur man intervjuar barn på ett sätt som överensstämmer med principerna i Barnkonventionen. De har också fått kunskaper om barns psykologiska utveckling.

V LIGGER TILL GRUND O ART ARBETE

i Barnkonventionen. I det arbetet spelade Rädda Barnen och många andra frivilligorganisationer en viktig roll. Organisationerna granskade regeringarnas textförslag och föreslog förbättringar.

Ett kraftfullt verktyg för Rädda Barnen

Redan 1919 talade Save the Childrens grundare Eglantyne Jebb om barns rättigheter. Hon formulerade också en deklaration som antogs av Nationernas Förbund 1924. Men det var först med Barnkonventionen som Rädda Barnen fick ett riktigt kraftfullt verktyg i arbetet för barns rättigheter. Tillsammans med FN:s allmänna förklaring om

mänskliga rättigheter är Barnkonventionen grunden för Rädda Barnens arbete.

Sedan starten för drygt åttio år sedan har Rädda Barnen gått från att vara en biståndsorganisation som hjälper barn i krigs- och katastrofsituationer, till en organisation som utifrån barns rättigheter arbetar långsiktigt för att barn ska få det bättre.

Med Barnkonventionen i ryggen kan vi kräva att myndigheter alltid ska utgå från barnets bästa. Vi kan ta upp problem för barn som lever under speciellt svåra omständigheter. Och vi kan påverka och stödja andra länder att leva upp till Barnkonventionen.

h lika värde. Ingen får diskrimineras.

omma i främsta rummet.

överleva och utvecklas.

ening i alla frågor som berör det.

iper som är vägledande för hur alla artiklar ska tolkas och förverkligas.

Genom att till exempel aldrig ändra i barns citat eller ta med personliga uppgifter som kan vara känsliga för barnen, har journalisterna lärt sig att beskriva barnens situation på ett mer etiskt sätt. Rädda Barnen arbetar nu för att få in barns rättigheter som ett obligatoriskt ämne på Vietnams journalistutbildningar.

Alternativrapporter till FN-kommittén

Alla länder som anslutit sig till Barnkonventionen ska med fem års mellanrum skicka in rapporter till FN-kommittén om hur landet uppfyller innehållet i konventionen. Samtidigt kan enskilda organisationer skriva en alternativ rapport och peka på problem som regeringsrapporterna inte tar upp.

Inför varje rapporteringsomgång i Sverige har Rädda Barnen gjort en egen,

alternativ rapport till FN-kommittén.

I den tredje rapporten, som blev klar 2003, konstaterar Rädda Barnen att svenska barn i allmänhet har det bra, men att kränkningar av deras rättigheter förekommer, särskilt inom tre områden: Decentraliseringspolitiken leder till skillnader i levnadsvillkor mellan olika kommuner, den ekonomiska politiken har bidragit till social utslagning och brister i integrationspolitiken skapar grogrund för främlingsfientlighet och rasism.

Rädda Barnen uppmanar och stöder även andra länders alternativrapportering, bland annat i Brasilien, El Salvador och Zambia. I Angola har mer än 40 organisationer gått ihop för att tillsammans kommentera hur landets regering uppfyller Barnkonventionen.

Årsredovisning 2003

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och generalsekreteraren för Rädda Barnens riksförbund (802002-8638) avger härmed följande redovisning för räkenskapsåret 2003:

ORGANISATION

Rädda Barnen är en ideell organisation – en partipolitiskt och religiöst obunden folkrörelse – som arbetar för barns rättigheter. Arbetet är inriktat på att påverka och förändra samhället för barnets bästa och syftar i första hand till varaktiga förbättringar för barn i utsatta situationer.

Riksförbundet består av 82 180 enskilda medlemmar organiserade i 280 lokalföreningar. Föreningarna är sammanslutna i distriktsförbund. Riksförbundet, distriktsförbund och lokalföreningar är var för sig juridiska personer med eget ekonomiskt ansvar. Kalenderår är verksamhets- och räkenskapsår.

Högsta beslutande organ är årsmötet där Rädda Barnens medlemmar representeras genom 100 ombud. Årsmötet utser styrelse och ordförande.

Rädda Barnens huvudkontor ligger i Stockholm. De regionala kontoren utomlands finns i:

Europa:	Stockholm
Mellanöstern:	Beirut, Libanon
Sydasien:	Dhaka, Bangladesh
Sydostasien:	Hanoi, Vietnam
Södra Afrika:	Pretoria, Sydafrika
Västafrika:	Dakar, Senegal
Öst- och Centralafrika:	Addis Abeba, Etiopien
Latinamerika:	Lima, Peru

Utöver dessa kontor finns elva regionala kontor i Sverige.

Bildtext: styrelse, föregående sida.

ORDINARIE LEDAMÖTER

(1) Annika Åhnberg, Södertälje, ordf.; (2) Inger Ashing, Stockholm, v ordf.; (3) Kerstin Blomberg, Gotland; (4) Dagmar Fransson, Södra Sandby; (5) Björn Hoffman, Sundsvall; (6) Ingrid Kallberg, Hammerdal; (7) Jenny Malmsten, Helsingborg; (8) Eva Karin Möllefors, Halmstad; (9) Börje Ribacke, Sveg; (10) Sonia Sherefay, Järfälla; (11) Boo Svartbo, Umeå; (12) Lars Svärd, Vilhelmina och (13) Kate Tiborn, Upplands Väsby.

SUPPLEANTER

(14) Birgitta Ahlqvist, Södra Sunderbyn; (15) Kojo Ansah-Pewudie, Angered och (16) Alice Kuhnke, Stockholm.

ADJUNGERADE LEDAMÖTER

Ungdomsförbundet

(17) Cecilia Abrahamsson, Stockholm; (18) Rosmarie Sundström, Timmersdala.

Personalens ombud

(19) Bernt E Isacson; (20) Håkan Andersson.

Oberoende och öppenhet

Arbetet inom Rädda Barnen sker öppet och granskas av revisorer. Vi har 90-konto, vilket innebär att Rädda Barnen uppfyller Stiftelsen för insamlingskontroll (SFI) krav på hur organisationen använder sina intäkter. Rädda Barnen redovisar också regelbundet till medlemmar och givare om verksamheten och om hur deras bidrag används. Detta sker genom årsrapporter, medlemstidningen Barn och Rädda Barnens webbplats rb.se.

Insamling av medel är en viktig förutsättning för Rädda Barnens arbete och för att säkerställa organisationens oberoende ställning. Insamlade medel ska utgöra minst hälften av våra intäkter. Medel insamlade i Rädda Barnens namn kan endast användas för insatser i överensstämmelse med Rädda Barnens verksamhetsinriktning.

Anställda och frivilliga

Rädda Barnens arbete utförs genom våra medlemmar runt om i Sverige, genom anställda i Sverige och internationellt samt genom samarbete med internationella organ och organisationer i de länder vi har verksamhet. Under 2003 gav Rädda Barnen stöd till 330 insatser i samarbete med omkring 250 samarbetsorganisationer i världen. En insats består av flera olika projekt.

Omkring 6 000 medlemmar arbetade aktivt under året på frivillig basis för barnets rättigheter. En försiktig bedömning innebär att det arbetet motsvarar drygt 300 årsarbeten eller ett värde av cirka 92 miljoner kronor.

- 6 000 medlemmar arbetar 7 timmar per månad, 12 månader/år = 504 000 timmar.
- Ett årsarbete är 1 920 timmar och värdet av det (20 000 kr/mån) är 350 000.
- $504\,000 / 1\,920 = 263$ årsarbeten \times 350 000 kr = cirka 92 miljoner kronor

Medlemsutveckling

Under 2003 höjdes medlemsavgiften från 150 kronor till 200 kronor och för ungdomar från 50 till 75 kronor. Samtidigt infördes en ny kategori, hushållsmedlemskap, där samtliga i ett hushåll blir medlemmar för 300 kronor. Den föregående höjningen skedde 1995.

Under 2003 nyrekryterades 6 749 medlemmar. Medelåldern sänktes med 1 år till 58 år. Fördelningen mellan kvinnor och män är 70% kvinnor och 30% män. Genomsnittstiden för medlemskap är 13 år.

Antalet medlemmar 2003 var 82 180, vilket är en minskning med 2 992 medlemmar från föregående år. Detta beror främst på att fler medlemmar än vanligt valt att inte förnya sitt medlemskap. Vid tidigare avgiftshöjningar har vi tappat omkring 6 000 medlemmar. Målsättningen till 1 januari 2005 är 85 000 medlemmar. Ökningen ska ske genom dels

marknadsföring av hushållsmedlemskapen, dels stöd till lokalföreningarna att rekrytera nya medlemmar.

Antal medlemmar				Mål
	2001	2002	2003	2005
	85 155	85 172	82 180	85 000

International Save the Children Alliance

Rädda Barnen är en av de ledande medlemmarna inom International Save the Children Alliance (Alliansen) som verkar i över 100 länder. Tillsammans arbetar de 29 medlemsorganisationerna med allt från insatser vid katastrofer till långsiktiga förbättringar av barns livssituation.

STYRNING OCH LEDNING

Styrningen och ledningen av Rädda Barnens verksamhet utgår från det beslut om verksamhetsinriktning som årligen tas av årsmötet. Inriktningen ger de ramar inom vilka styrelsen gör preciseringar och prioriteringar av var och med vad Rädda Barnen ska arbeta. Detta uttrycks i verksamhetsplanen. Generalsekreteraren ansvarar för verksamhetens genomförande.

Styrelsens egen arbetsplan 2003–2004 har särskilt fokuserat på att prioritera styrelsens arbetsuppgifter i avsikt att kraftfullt styra verksamheten i den beslutade riktningen. Några av de prioriterade uppgifterna för styrelsen under 2003 var:

- Förberedelser för verksamhetsinriktningen 2005–2007
- Åtgärdsprogrammet för en budget i balans 2006
- En samlad organisation genom bättre samarbete anställda – ideellt verksamma, centralt – lokalt samt Rädda Barnen – International Save the Children Alliance
- Engagemanget i Alliansen
- Det nya ungdomsförbundet
- Revision av stadgar för riksförbundet

Årsmöte

Årsmötet ägde rum den 23–25 maj 2003 i Valhall i Skövde. Medarrangör var Skaraborgs distriktsförbund.

Styrelsen

Styrelsen hade tio sammanträden under verksamhetsåret, varav tre tvådagarsmöten. Från och med årsmötet 2003 hade styrelsen nedanstående sammansättning.

Ordinarie ledamöter

Annika Åhnberg, Södertälje, ordf; Inger Ashing, Stockholm, v ordf; Kerstin Blomberg, Gotland; Dagmar Fransson, Södra Sandby; Björn Hoffman, Sundsvall; Ingrid Kallberg, Hammerdal; Jenny Malmsten, Helsingborg; Eva Karin Möllefors, Halmstad; Börje Ribacke, Sveg; Sonia Sherefay, Järfälla; Boo Svarbo, Umeå; Lars Svärd, Vilhelmina; Kate Tiborn, Upplands Väsby.

Suppleanter

Birgitta Ahlqvist, Södra Sunderbyn; Kojo Ansah-Pewudie, Angered; Alice Kuhnke, Stockholm.

Adjungerade ledamöter

Ungdomsförbundet: Cecilia Abrahamsson, Stockholm; Rosmarie Sundström, Timmersdala.

Personalens ombud: Bernt E Isacson; Håkan Andersson.

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet hade 10 sammanträden 2003 och bestod av: Annika Åhnberg, Inger Ashing, Dagmar Fransson, Börje Ribacke och Lars Svärd.

Valberedning vald på årsmötet 2003

Anita Andersson, Stenungsund (sammankallande); Gunnel Bladh, Degeberga; Rolf Borg, Flen; Elisabeth Brenander, Hofors; Lars Österdahl, Karlstad.

Revisorer

Göran Raspe, PricewaterhouseCoopers AB; Göran Wikner, Bagarmossen.

Suppleanter

Marcus Robertsson, PricewaterhouseCoopers AB; Sven Öhlund, Bromma.

Rädda Barnens anställda

Kansliet leds av generalsekreterare Charlotte Petri Gornitzka.

Antalet helårsanställningar i Sverige var 170 (2002: 176) varav 10 (22) var projektanställda. Dessutom var antalet utsända kontraktsanställda 26 (22) samt nationellt anställda i programländerna 375 (300). Ökningen av nationellt anställda 2003 beror huvudsakligen på att Rädda Barnen tagit över personalansvaret för kontoren inom Save the Children Alliance i Afghanistan respektive Bangladesh samt på katastrofinsatser i Elfenbenskusten.

Mer information finns i Rädda Barnens personalbokslut, som kan beställas från vår personalenhet, 08-698 90 00.

KAPITALFÖRVALTNING

Förvaltning och resultat

Placeringsinriktning

Rädda Barnen har ett eget kapital och reserver som "ekonomisk ryggrad" för att säkerställa långsiktiga åtaganden i verksamheten. Kapitalet placeras utifrån den av styrelsen beslutade placeringspolicyn. En väl avvägd sammansättning av olika slags värdepapper ger över tiden en avkastning som minskar beroendet av fluktuationer på marknaden. Policyn anger ramar för hur stor andel av kapitalet som får placeras i aktier respektive räntebärande värdepapper. Per den 31 december 2003 utgjorde aktieinnehavet 45%. Policyn reglerar vidare vilka aktier som Rädda Barnen får äga. Rädda Barnen investerar i företag som i sin verksamhet tar hänsyn till mänskliga rättigheter och vår fysiska miljö samt i företag vars huvudsakliga verksamhet (=97%) inte avser vapen, tobak eller alkohol.

Under året har Rädda Barnen lagt ut större delen av värdepappersportföljen på två externa förvaltare, som sköter sitt uppdrag i enlighet med den placeringsinstruktion som lämnats i de avtal som upprättats.

Värdering

I räkenskaperna upptas värdepapper till det lägsta av marknadsvärdet eller anskaffningsvärdet. Under många år har anskaffningsvärdet på Rädda Barnens aktieinnehav varit lägre än marknadsvärdet. Per den 31 december 2002 gjordes en nedskrivning på 34 mkr av värdet på aktieinnehavet eftersom marknadsvärdet då hade sjunkit under anskaffningsvärdet. Under 2003 har 30,9 mkr av nedskrivningen kunnat återföras.

Det bokförda värdet av Rädda Barnens värdepapper uppgick den 31 december 2003 till 279,9 mkr (320,3 mkr). Innehavet fördelar sig på aktier 125,9 mkr samt räntebärande värdepapper 154,0 mkr.

Förändring mellan åren 2002 och 2003 motsvaras av

Aktier

Minskning av innehav – 9,6 mkr
Återföring av nedskrivning + 30,9 mkr

Räntebärande placeringar

Försäljning/inlösen – 62,8 mkr
Värdejustering + 1,0 mkr

Resultat från finansiella investeringar 2003

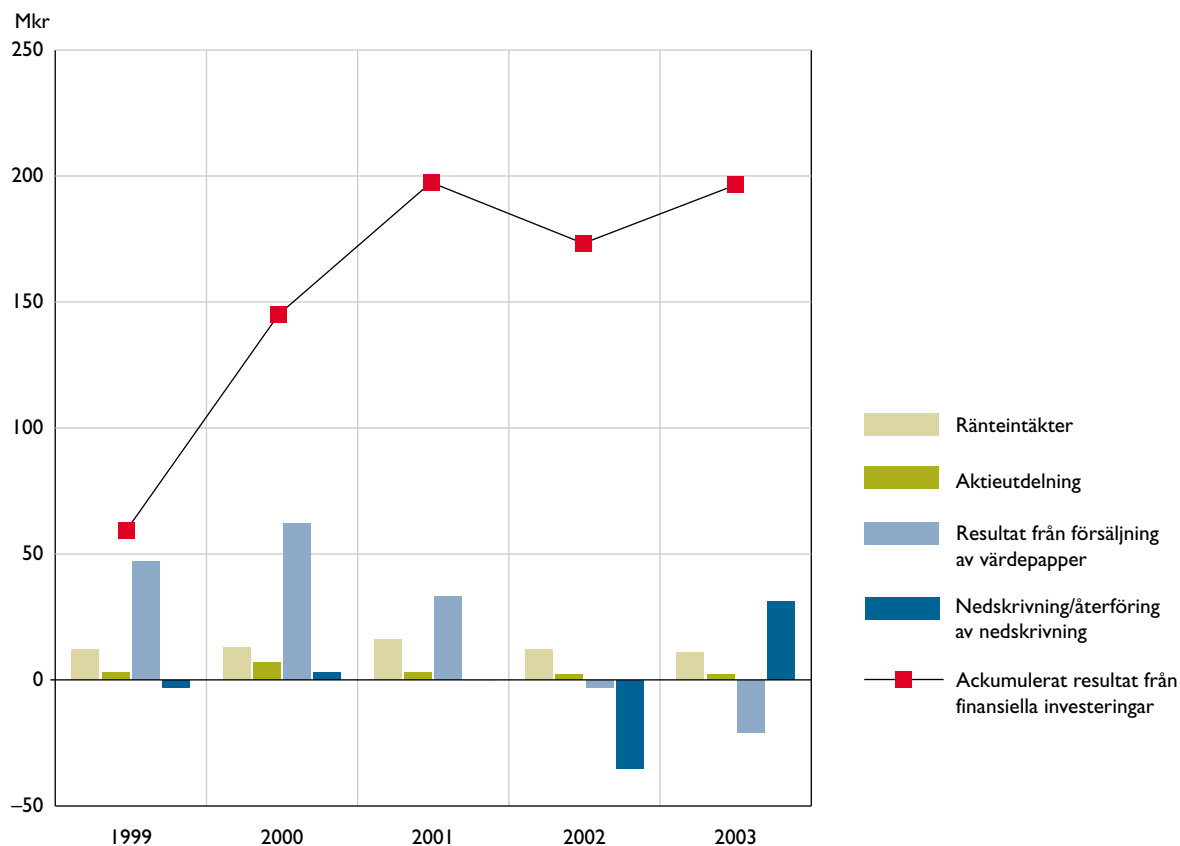
Resultatet från finansiella investeringar uppgår till totalt 22,5 mkr.

Ränteintäkter	+ 10,5 mkr
Aktieutdelningar	+ 2,2 mkr
Nettoförluster vid försäljning av värdepapper *	– 21,1 mkr
Återinföring av nedskrivning av värdepapper *	+ 30,9 mkr
	<hr/>
	22,5 mkr

Resultat från finansiella investeringar under 5 år, 1999–2003

Innehavet av värdepapper, och då särskilt aktier, är en form av långsiktig placering av medel. Resultatet av investeringarna bör därför analyseras för längre period än ett år.

Under de senaste fem åren uppgår de totala intäkterna från finansiella investeringar till 195 mkr, varav resultatet från investeringar i aktier uppgår till 129 mkr.

195 mkr blev Rädda Barnens totala avkastning under de senaste fem åren.

* I samband med att värdepappersportföljen lades ut på externa förvaltare realiserades en nettoförlust som delvis tagits bokföringsmässigt i bokslutet för år 2002. Vi kunde därför återföra en del av nedskrivningen. En ytterligare återföring gjordes på grund av ett högre marknadsvärde på aktieportföljen.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Rädda Barnens totala intäkter uppgick till 384,9 mkr (2002: 356,3 mkr) före finansiella poster. Det finansiella resultatet uppgick till +22,5 mkr (-24,1 mkr) efter återföring med 30,9 mkr av den nedskrivning med 34 mkr som gjordes år 2002.

Egna insamlade medel ökade till 221,0 mkr (210,0 mkr). I beloppet ingår 7,5 mkr (8,9 mkr) från lokalföreningar och distriktsförbund, vilka dessutom har samlat in pengar för barnrättsarbete på den egna orten samt deltagit i Radiohjälpens insamling "Världens Barn". Vid sidan av egna insamlade medel utgör bidraget från Sida en väsentlig del av Rädda Barnens intäkter. För år 2003 uppgick Sidas bidrag till 122,3 mkr (117,3 mkr).

Bidrag från utländska organisationer och myndigheter uppgick till 17,7 mkr (7,5 mkr). Bidrag har erhållits från bland andra UNHCR, EU samt genom ett ökat samarbete med International Save the Children Alliance.

De totala kostnaderna uppgick under året till 430,6 mkr (443,0 mkr) fördelat på ändamålskostnader 340,1 mkr (362,1 mkr) samt kostnader för insamling 57,9 mkr (47,9 mkr) och administration 32,6 mkr (33,0 mkr). Ändamålskostnaderna är lägre 2003 jämfört med 2002 bland annat på grund av att dollarkursen sjunkit. Vi kunde därför genomföra verksamheten till lägre kostnader. Rädda Barnen har också satsat på insamling i nya former.

Det egna kapitalet uppgår vid årets slut till 336,1 mkr (359,3 mkr), en minskning med 23,2 mkr (-110,7 mkr). Minskningen av kapitalet är ett led i Rädda Barnens planering att använda överskott från tidigare år. Enligt planerna kan ytterligare maximalt 70 mkr tas från det egna kapitalet. Intäkter och kostnader beräknas vara i balans år 2006 och det egna kapitalet ska motsvara minst 60% av ett års verksamhetskostnader i syfte att säkerställa långsiktiga åtaganden.

<i>Eget kapital (mkr)</i>		<i>Förändring (mkr)</i>
Ändamålsbestämt	166,4	30,7
Ej ändamålsbestämt	47,5	-49,1
Förvaltade fonder	12,2	-4,8
Rädda Barnen-fonden	110,0	-
Totalt	336,1	-23,2

VERKSAMHETENS GENOMFÖRANDE OCH VÄSENTLIGA HÄNDELSER 2003

Arbetet för barns villkor i Sverige och internationellt

Det samlande utåtriktade temat för Rädda Barnens insatser i Sverige och internationellt beslutades bli "stoppa våldet mot barn" med fokus på aga och misshandel, sexuella övergrepp samt väpnat våld bland unga. Temat började att kommuniceras i slutet av 2003.

De palestinska och de afghanska barnens villkor uppmärksammades genom påverkansarbete både i Sverige och internationellt.

Rädda Barnens beredskapsstyrka ryckte ut vid nio tillfällen – i Libanon, Guinea Conakry, Kenya, Somalia, Sydafrika, Elfenbenskusten och Israel/Palestina – och låg i beredskap under Irak-kriget. Rädda Barnen lämnade ekonomiskt stöd till Caritas för lokalt arbete i Irak.

I Sverige arbetade Rädda Barnen särskilt med problemet med barnfattigdom. Vi arbetade också på olika sätt mot diskriminering av flickor som lever under hot från sin familj och släkt. Flyktningbarn som får vänta alltför länge på uppehållstillstånd eller som kommer ensamma och inte får den omsorg de har rätt till var ytterligare en fråga som präglade 2003.

Årsmötet beslutade att särskilt prioritera barns inflytande, varför frågan om barn och media uppmärksammades – hur barn porträtteras i media, på vilket sätt de själva deltar samt hur de konsumerar media.

Läs mer om Rädda Barnens programverksamhet i Sverige och internationellt i den inledande delen av verksamhetsberättelsen.

Ständig kostnadsjakt

Inom åtgärdsprogrammet för en budget i balans 2006 fanns bland annat ett besparingskrav på personalkostnader i Sverige. För att uppnå detta genomfördes omorganiseringar, avgångspensioneringar, uppsägningar och avslut av visstidsanställningar såsom projektanställningar och vikariat. Den ekonomiska effekten av dessa åtgärder fick ett första genomslag under 2003 men kommer främst att påverka utfallet under år 2004 och 2005.

Regionerna Syd- och Centralamerika sammanfördes till en region för Latinamerika och Karibien med regionkontor i Lima, Peru och landkontor i Costa Rica, Colombia och Brasilien.

Kansliet omorganiserades till vissa delar i syfte att effektivisera och skapa en än mer resurssnål organisation.

Rädda Barnen träffade nytt licensavtal med Microsoft, vilket ger organisationen förmånliga licensrättigheter och underlättar den framtida driften och utvecklingen av IT-miljön. Ytterligare ett kontor i Västafrika fick det gemensamma ekonomisystemet Agresso. Elektronisk hantering av leverantörsfakturer infördes i syfte att effektivisera och öka den interna kontrollen.

Resor kunde ske till ännu lägre priser, konsulttjänster sparades in och avtalen för mobiltelefoni samordnades för att minska samtalskostnaderna.

Rädda Barnens Ungdomsförbund

Rädda Barnens Ungdomsförbund bildades och höll sitt konstituerande möte i september 2003. Ungdomsförbundet tog därmed över en del av den verksamhet som tidigare utförts av Rädda Barnens ungdomshandläggare. Ungdomsförbundet är till för alla mellan 7 och 25 år.

Frivilligarbetet

2001 beslutade styrelsen att stärka det lokala ideella arbetet i Rädda Barnen genom etablering av regionkontor över hela Sverige. I oktober 2003 öppnade det sista av de elva regionala kontoren. Under 2003 gav regionkontoren stöd till ett antal av lokalföreningarnas gemensamma projekt, bland annat Barnrättsveckan, Ellen, Lilja4-ever samt Internationell Kontakt (se sidan 18 för mer information). Dessutom gav regionkontoren stöd till lokalföreningar som ville göra lokala kartläggningar av barns situation på den egna orten.

International Save the Children Alliance

Samarbetet mellan Alliansens medlemmar syftar till att organisationerna med gemensamma krafter åstadkommer större förändring av barns villkor snarare än när varje organisation verkar var och en för sig. Till exempel har Alliansen aktivt bidragit till att barn deltagit i utarbetandet av nationella handlingsplaner som uppföljning av FN:s barntoppmöte 2002.

Under innevarande period koncentrerades det organisatoriska arbetet på att stärka medlemmarnas kapacitet samt att öka intäkterna. Insatser gjordes för att samordna verksamheten mellan medlemmar verksamma i samma länder eller regioner. Samarbete sker också kring opinionsbildning, Internet, mediekontakter samt varumärkesarbete. Rädda Barnen bidrog till att den litauiska barnrättsorganisationen Gelbekeit Vaikus kunde utvecklas och föreslås bli en fullvärdig medlem i Alliansen under 2004.

Arbetsmiljö

Långtidssjukfrånvaron minskade tydligt under 2003. En orsak är ett intensifierat och konsekvent rehabiliteringsarbete med punktliga rehabiliteringsutredningar. Vidare har satsning på arbetsträning getts större utrymme än tidigare och medverkat till att många långtidssjukskrivna har kommit tillbaka i tjänst på hel- eller deltid. Ett visst förebyggande arbete har skett genom tätare kontakter mellan personalenheten och chefer för att så tidigt som möjligt fånga upp anställda i riskzonen och försöka undvika sjukfrånvaro. Vi har utvecklat samarbetet med vår företagshälsovård.

En partssammansatt grupp arbetade på uppdrag av generalsekreteraren med projektet "Vår psykosociala arbetsmiljö". Projektet syftar till att komma till rätta med negativa aspekter av den psykosociala arbetsmiljön inom Rädda Barnens kansli och ytterst minska ohälsotalen. Projektgruppens resultat och rekommendationer lämnades till generalsekreteraren och ledningsgruppen i början av hösten samtidigt som personalen fick en redogörelse av projektets slutsatser.

Projektet fastställde följande huvudområden som nöd-

vändiga att förtydliga, utveckla och påverka för att skapa förutsättningar för en god psykosocial arbetsmiljö:

- Värderingar, uppdrag, mål
- Ledarskap
- Organisation
- Kultur / arbetsklimat
- Individ och medarbetarskap

IT

Rädda Barnens nya webbplats, rb.se, utvecklades och lanserades, liksom flera kampanjsajter, bl a Månadspeng och BarnIndex. Webbversionen av Rädda Barnens medlemstidning Barn utvecklades. Ett system installerades för att följa upp besöksmönster på våra webbplatser. Intranätet och Extranätet fortsatte att utvecklas efter lanseringen 2003. IT-etableringen på de regionala kontoren i Sverige slutfördes. En ny version av bibliotekssystemet Libra installerades och anpassades även för rb.se för att ge besökaren orientering om material inom våra verksamhetsområden. Webb-bokhandeln utvecklades och driftsattes och ett nytt system för internet-betalningar togs i bruk.

Exponering i media

Rädda Barnens exponering på redaktionell plats i media är betydelsefull. Under 2003 förekom Rädda Barnen med 3 885 pressklipp, varav 3 481 tidningsartiklar och 404 inslag i radio och tv. Rapporten "Barnfattigdomen i Sverige" var den fråga som fick störst medialt genomslag 2003. En annan fråga som fick stor uppmärksamhet var barn utan uppehållstillstånd och ensamkommande barns situation i Sverige.

Se lista på pressklipp på www.rb.se.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE EFTER ÅRSSKIFTET OCH FRAMTIDA UTVECKLING

Under 2004 fattas två viktiga beslut som får betydelse för verksamhetens fortsatta inriktning och utförande – dels beslut vid Rädda Barnens årsmöte i juni om organisationens verksamhetsinriktning 2005–2007, dels beslut i maj om en ny långsiktig framtidsstrategi för International Save the Children Alliance. En treårig verksamhetsplan ska arbetas fram under 2004.

Under 2004 satsar Rädda Barnen på kommunikation i betalda medier, med fördelaktiga avtal som grund. Temat "Förändra utsikten för miljontals barn" kommer att löpa som en röd tråd i all kommunikation.

Resultaträkning 2003

Belopp i tkr	Noter	2003	2002
Verksamhetens intäkter			
Medlemsavgifter	1	14 553	11 587
Insamlade medel	2	221 037	210 016
Diverse intäkter	3	6 348	7 126
Bidrag från organisationer och myndigheter	4	142 936	127 560
		384 874	356 289
Ändamålskostnader			
Programmet	5,6	-316 955	-328 957
Medlem	6	-23 124	-33 119
		-340 079	-362 076
Insamlings- och administrationskostnader			
Insamling	6	-57 927	-47 870
Administration	6	-32 587	-33 009
		-90 514	-80 879
Verksamhetsresultat		-45 719	-86 666
Resultat från finansiella investeringar	7	22 548	-24 061
Årets resultat		-23 171	-110 727
Fördelning av årets resultat			
Utnyttjande av medel från tidigare år	16	173 710	278 329
Reserverat		-150 539	-167 602
Årets resultat		23 171	110 727

Balansräkning 2003

Belopp i tkr	Noter	2003-12-31	2002-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Dataprogramvara	8	962	3 502
		962	3 502
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader	9	779	1 158
Inventarier och installationer	10	1 802	2 260
		2 581	3 418
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier i Rädda Barnens Serviceaktiebolag	11	100	100
Långfristiga fordringar	12	415	3 912
		515	4 012
Summa anläggningstillgångar		4 058	10 932
Omsättningstillgångar			
Fastigheter m.m., avsedda för försäljning	13	3 645	470
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 858	2 283
Övriga fordringar		4 629	3 140
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	13 102	16 039
		19 589	21 462
Kortfristiga placeringar	15	279 765	320 343
Kassa och bank		94 244	64 639
Summa omsättningstillgångar		397 243	406 914
SUMMA TILLGÅNGAR		401 301	417 846
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid årets ingång	16	359 312	470 039
Årets ökning/minskning		-23 171	-110 727
		336 141	359 312
Avsättningar			
Pensionsskulder i utlandet	17	3 592	3 380
		3 592	3 380
Långfristiga skulder			
Skuld till Rädda Barnens Service AB		100	100
		100	100
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		19 702	16 766
Övriga skulder	18	11 280	7 299
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	30 486	30 989
		61 468	55 054
EGET KAPITAL OCH SKULDER		401 301	417 846
STÄLLDA SÄKERHETER	20	Inga	6 111
ANSVARSFÖRBINDELSER		Inga	Inga

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	2003	2002
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Inbetalningar från givare och medlemmar m.m.	373 158	356 642
Utbetalningar till samarbetspartner, anställda och leverantörer m.m.	-423 257	-432 139
Kassaflöde från den löpande verksamheten före räntor och utdelningar	-50 099	-75 497
Erhållen ränta	13 744	13 625
Erhållna utdelningar	2 223	1 990
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-34 132	-59 882
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-889	-1 346
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 499	-81
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	0	-341
Ävyttring/amorteringar av övriga finansiella anläggningstillgångar	3 500	306
Ökning/minskning kortfristiga finansiella placeringar	62 625	66 800
Kassaflöde från investeringsverksamheten	63 737	65 338
Årets kassaflöde	29 605	5 456
Likvida medel vid årets början	64 639	59 183
Likvida medel vid årets slut	94 244	64 639

Noter till resultat- och balansräkning

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Redovisnings- och värderingsprinciper följer Årsredovisningslagen, Bokföringsnämndens allmänna råd för ideella föreningar och FRIIs mall för årsredovisning.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs som huvudregel när gåvan sakrättsligt är genomförd. Med gåvor avses främst insamlade medel från privatpersoner och företag. Gåvor från i första hand privatpersoner redovisas normalt enligt kontantprincipen.

Som bidrag räknas likvida medel som erhålls från bidragsgivare som är ett offentligt organ. I den mån det på balansdagen finns avtalade men ej erhållna bidrag från företag och organisationer intäktsförs dessa efter individuell prövning.

Villkorade bidrag skuldförs till dess att de utgifter som bidraget ska täcka uppkommer.

Gåvor i form av varor och tjänster som ska utnyttjas i Rädda Barnens verksamhet intäktsförs normalt i takt med utnyttjandet.

Kostnadsredovisning

Rädda Barnen har två grupper av verksamhetsgrenar: den ideella verksamheten som är vår kärnverksamhet samt den verksamhet som avser stödfunktioner. Indelning i verksamhetsgrenar grundar sig på ett styrelsebeslut från 1990.

Ändamålskostnader

Till kärnverksamheten hör programmet, såväl i Sverige som i övriga delar av världen. Hit hör även medlemsverksamheten i de delar som avser seminarier, kurser och konferenser som stöder och utvecklar programverksamheten. Arbetet med opinionsbildning tillhör programverksamheten. Dessa verksamheter redovisas under ändamålskostnader i resultaträkningen.

Insamlings- och administrationskostnader

Kostnaderna för Rädda Barnens stödfunktioner redovisas som insamlings- och administrationskostnader.

Insamlingsverksamheten är definierad som en egen verksamhetsgren.

Till stödfunktioner hör allmän marknadsföring om Rädda Barnen. Hit hör även det administrativa stödet såsom styrelse och ledning, ekonomi, personal, IT och intern service.

Kostnader för marknadsföring och det administrativa stödet fördelas så att varje verksamhetsgren bär sina egna kostnader. Fördelningen görs efter en sammanvägning av hur stor andel av kontorsutrymme, personal m.m. som respektive del tar i anspråk. Justeringar i fördelningsnyckeln

görs när verksamheten förändras. Se även beskrivning av fördelning av kostnader på Rädda Barnens verksamhetsgrenar i not 6.

Donerade tillgångar

Fastigheter som donerats till Rädda Barnen värderas till ett försiktigt beräknat marknadsvärde vid tidpunkten då Rädda Barnen erhåller gåvan.

Fastigheter och bostadsrätter redovisas som omsättnings-tillgångar då avsikten är att dessa ska avyttras så snart som möjligt.

Värdepapper redovisas som kortfristiga placeringar. Noterade värdepapper tas upp till marknadsnoteringen vid tidpunkten då de registrerats på Rädda Barnen.

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde och skrivs av över den bedömda livslängden.

Bilar och inventarier i utlandet kostnadsförs direkt vid förvärvet.

Finansiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet.

Kortfristiga fordringar

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. Fordringar har tagits upp till belopp varmed de beräknas inflyta.

Kortfristiga placeringar

Aktier och andelar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde (marknadsvärde). Placeringar i utländsk valuta värderas till ursprunglig valutakurs.

Räntebärande värdepapper värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Noterade räntebärande värdepapper värderas kollektivt, övriga post för post.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen har upprättats enligt Redovisningsrådets rekommendation om kassaflöden (direkt metod).

Regionkontoren i utlandet

Regionkontoren ansvarar för egen ekonomisk redovisning enligt direktiv från huvudkontoret i Stockholm. Månatlig rapportering lämnas för konsolidering i riksförbundets redovisning.

Riksförbundet och lokalfältet

Distriktsförbund och lokalföreningar har egna redovisningar som ej konsolideras i riksförbundets redovisning.

Noter till resultat- och balansräkning

Belopp i tkr	2003	2002
NOT 1		
Enligt tidigare styrelsebeslut utbetalas 25% av medlemsavgiften till Rädda Barnens lokalföreningar/distriktsförbund. Medlemsavgiften är från 75 kr per medlem till 300 kr per familj. Av här redovisade medlemsintäkter utbetalas 3 765 tkr till Rädda Barnens lokalföreningar i enlighet med röstlängd utvisande antal betalande medlemmar 2003-12-31.	14 553	11 587
NOT 2		
Insamlade medel		
Av Riksförbundet insamlade medel	213 580	201 166
Insamlat av lokalföreningar/distriktsförbund	7 457	8 850
Summa	221 037	210 016
NOT 3		
Diverse intäkter		
Varuförsäljning	5 305	6 430
Deltagaravgifter	657	447
Annonsintäkter	386	249
Summa	6 348	7 126
NOT 4		
Bidrag från organisationer och myndigheter		
<i>Organisationer och myndigheter i Sverige:</i>		
Sida-bidrag	122 299	117 281
Övriga	2 966	2 801
Summa	125 265	120 082
<i>Utländska organisationer och myndigheter</i>	17 671	7 478
Summa	142 936	127 560

NOT 5

Programkostnader per programområde och region

Per region	Tkr	Per programområde	Tkr
Programavdelningen stab	5 389	1 Barn utnyttjade i skadligt arbete och barn utsatta för fysiska, psykiska och sexuella övergrepp	30 698
Policy och kunskapsutveckling	21 040	2 Barn som är skilda från eller inte får tillräckligt stöd från sin familj	8 322
Utlandsstab	5 253	3 Barn i krig och katastrof	43 213
Sverigeprogrammet	21 874	4 Barnets rätt att inte diskrimineras pga kön, funktionshinder, social eller etnisk bakgrund	11 573
Regionkontor i Sverige	7 512	5 Barnets rätt till god fysisk uppväxtmiljö och bästa möjliga hälsa	1 392
Centrum för barn i kris	8 022	6 Barnets rätt till en god och relevant utbildning i en trygg och stimulerande miljö	6 553
Europa	17 535	7 Barnets rätt till inflytande i familj, skola, samhälle och media	15 485

Belopp i tkr

forts. **NOT 5**

Per region	Tkr	Per programområde	Tkr
Öst-/Centralafrika	35 136	8 Främjande av barnets mänskliga rättigheter och rättighetsbaserat programarbete	16 404
Västafrika	26 516	9 Samhällsstyrning för barnets bästa	14 018
Södra Afrika	13 974	10 Ett civilt samhälle för barnets rättigheter	16 281
Mellanöstern	12 209	11 Gemensamma kostnader för verksamhetens genomförande t.ex. personal och lokalkostnader	104 685
Sydasien: Pakistan Afganistan	14 796		
Sydasien: Bangladesh / regionen	9 301		
Sydostasien	12 810		
Latinamerika	57 257		
Fördelade samkostnader	48 331	Fördelade samkostnader	48 331
Summa programmet	316 955	Summa programmet	316 955

NOT 6

Fördelning av kostnader på Rädda Barnens verksamhetsgrenar

	2003					2002				
	Prog.	Medl.	Insaml.	Adm.	Totalt	Prog.	Medl.	Insaml.	Adm.	Totalt
Direkta kostnader	268 624	8 082	46 296		323 002	276 719	24 679	33 940		335 338
<i>Fördelade kostnader för stödfunktioner:</i>										
Styrelse, ledning	4 555	1 463	370	7 567	13 955	5 581	708	624	8 737	15 650
Kommunikation	20 875	9 872	5 131	3 476	39 354	23 384	4 199	7 793	3 717	39 093
Personal, ekonomi, IT & intern service	22 901	3 707	6 130	21 544	54 282	23 273	3 533	5 513	20 555	52 874
Summa	316 955	23 124	57 927	32 587	430 593	328 957	33 119	47 870	33 009	442 955

Programmets kostnader minskar till följd av sjunkande dollar samt att viss verksamhet har försenats.

En omorganisation av kansliet och därmed omflyttning av det ekonomiska ansvaret gör att större skillnader mellan åren förklaras enligt följande:

- De direkta kostnaderna för medlemsverksamheten minskar genom att kostnader för det lokala barnrättsarbetet har förts om till programverksamhet samt att kostnaderna för vissa medlemsaktiviteter fördelas från Kommunikation.
- Kostnader för insamlingsverksamheten ökar. Rädda Barnen har under året satsat på nya insamlingsformer som förväntas generera intäkter under många år framöver. Dessutom ingår en extra ordinär kostnad på 5 833 tkr som avser bildandet av Stiftelsen BL-fonden vilken tidigare ingått bland Rädda Barnens förvaltade fonder. Se not 16.

Belopp i tkr	2003-12-31	2002-12-31
NOT 7		
Resultat från finansiella investeringar		
Ränteintäkter	10 562	12 385
Aktieutdelningar	2 223	1 990
Resultat från försäljning av värdepapper	-21 133	-3 588
Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar	30 896	-34 848
	22 548	-24 061
<i>Se vidare under Kapitalförvaltning i Förvaltningsberättelsen</i>		
NOT 8		
Dataprogramvara		
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	20 691	19 345
Årets inköp	889	1 346
Försäljningar och utrangeringar	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	21 580	20 691
<i>Ingående avskrivningar</i>	-17 189	-13 690
Årets avskrivningar	-3 428	-3 499
Försäljningar och utrangeringar	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-20 618	-17 189
Utgående restvärde enligt plan	962	3 502
Dataprogramvara och systemutvecklingskostnad avskrivs enligt plan på tre år.		
NOT 9		
Byggnader		
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>		
Kontorsfastighet i Addis Abeba, Etiopien	3 786	3 786
Fastighet i Lima, Peru: härbärge för gatubarn	526	526
Summa ingående anskaffningsvärde	4 312	4 312
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 312	4 312
<i>Ingående avskrivningar</i>		
Kontorsfastighet i Addis Abeba, Etiopien	-2 628	-2 249
Fastighet i Lima, Peru: härbärge för gatubarn	-526	-526
Summa ingående avskrivningar	-3 154	-2 775
<i>Årets avskrivningar</i>		
Kontorsfastighet i Addis Abeba, Etiopien	-379	-379
Årets avskrivningar	-379	-379
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 533	-3 154
Utgående restvärde enligt plan	779	1 158

Fastigheten i Etiopien avskrivs enligt plan på 10 år. Återstående avskrivningstid uppgår till 3 år. Fastigheten i Peru är sedan år 1999 avskriven i sin helhet.

Belopp i tkr	2003-12-31	2002-12-31
NOT 10		
Inventarier och installationer		
<i>Ingående anskaffningsvärde</i>	20 069	28 835
Årets inköp	1 499	81
Försäljningar och uttrangeringar	-213	-8 847
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	21 355	20 069
<i>Ingående avskrivningar</i>	-17 809	-24 440
Försäljningar och uttrangeringar	213	8 844
Årets avskrivningar	-1 957	-2 213
Utgående ackumulerade avskrivningar	-19 553	-17 809
Utgående restvärde enligt plan	1 802	2 260
Förbättringsarbeten på fastigheten avskrivs på fem år. Övriga inventarier avskrivs på tre år.		
NOT 11		
Rädda Barnens Service AB registrerades 1998-09-15 hos Patent- och Registreringsverket. Org nr 556559-9643. Kapitalet uppgår till 100 tkr. Rädda Barnens Riksförbund äger 100% av aktierna. Bolaget är vilande.	100	100
NOT 12		
Långfristiga fordringar		
<i>Ingående nominellt värde</i>	3 912	3 909
Förräntning	3	8
Under året reglerad fordran	-3 500	-
Överfört till kortfristig fordran	-	-5
Utgående ackumulerat nominellt värde	415	3 912
NOT 13		
Fastigheter m.m. avsedda för försäljning		
Posten upptar fastigheter som organisationen erhållit genom testamente eller gåva. Skänkta fastigheter för försäljning	3 645	470
Summa	3 645	470
NOT 14		
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Diverse upplupna räntor	1 926	5 054
Insamlat av lokalfältet	3 548	3 922
Övriga interimfordringar	7 628	7 063
Summa	13 102	16 039

NOT 15

(för specifikation av Not 15 – se Bilaga 1 och 2)

Aktier, aktiefonder och andelar	Bokfört värde	Marknadsvärde	Bokfört värde
Svenska aktier	41 810	44 268	64 395
Svenska fonder	22 917	19 126	23 449
Utländska aktier	43 257	42 698	39 047
Utländska fonder	7 500	6 562	7 500
Alternativa placeringar ¹⁾	13 095	12 973	4 124
Speciella innehav ²⁾	300	240	–
Nedskrivning av aktier	–3 012	–	–33 893
Summa aktier och aktierelaterade innehav	125 867	125 867	104 622
Obligationer och andra värdepapper, kortfristiga			
Svenska räntepapper	142 163	142 269	215 222
Utländska räntepapper	11 746	11 759	499
Värdejustering	–11	–	–
Summa obligationer och andra värdepapper, kortfristiga	153 898	154 028	215 721
Summa	279 765	279 895	320 343

¹⁾ Innehav av aktierelaterade instrument, hedgefonder etc.²⁾ Innehav utan direkt kapitalplaceringssyfte.**NOT 16**

Eget kapital	Förvaltade fonder	RB-fonden	Ändamålsbestämt	Ej ändamålsbestämt	2003-12-31	2002-12-31
					Totalt	Totalt
<i>Ingående balans</i>	16 995	110 000	135 683	96 634	359 312	470 039
Utnyttjat från tidigare år	–5 833		–73 729	–94 148	–173 710	–278 329
Reserverat	1 002		104 522	45 015	150 539	167 602
Årets resultat	–4 831	–	30 793	–49 133	–23 171	–110 727
Utgående balans	12 164	110 000	166 476	47 501	336 141	359 312

	2003-12-31	2002-12-31
Förvaltade fonder		
Dr Torsten Arnéus Minne	12	12
Clara och Lilly Dahlströms Donationsfond	25	25
Greta Ehingers Minnesfond	518	518
Erna Ekelöfs Minnesfond	190	190
Mildred Ekmans fond	27	27
Karl och Lilly Ericssons minnesfond	939	–
Arthur Fischers Fond	1 828	1 828
Alfhild Frigård	317	317
Arvid Grundells fond	16	16
Gurli Grundströms Minnesfond	1 639	1 639
Ingvar Hedströms fond för verksamheten bland barn i nöd	250	250
Ture Håkansson's Minnesfond	200	200
Olga och Nils Johnsons Minnesfond	421	421
Inga C Kempes Fond	2 090	2 049
Kerstin Korning	100	100
BL-fonden*	–	5 833
Gunnar och Gretha Lindhs Minnesfond	122	100
Syskonen Karin och Sven Magnusons fond	10	10
Mai Pehrsson	737	737
Kåre Pedersens Minnesfond	585	585
Herman och Sara Rydins Minnesfond	1 750	1 750

Belopp i tkr	2003-12-31	2002-12-31
<i>forts.</i> NOT 16		
Laila Sandbergs Fond	75	75
Matilda och Per Wallbergs donation	40	40
Övriga	273	273
Summa	12 164	16 995
* Efter prövning hos Länsstyrelsen blev BL-fonden år 2003 registrerad som stiftelse.		
RB-fonden	110 000	110 000
Ändamålsbestämda medel	166 476	135 683
Ej ändamålsbestämda medel	47 501	96 634
Summa eget kapital	336 141	359 312
NOT 17		
Pensionsskulder i utlandet	3 592	3 380
Rädda Barnen betalar i vissa länder ett belopp när en anställd slutar.		
NOT 18		
Övriga skulder		
Skuld till SIDA	3 244	1 431
Övriga skulder	8 036	5 868
Summa	11 280	7 299
NOT 19		
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Medlemsavgifter nästkommande år	9 850	8 187
Upplupna semesterlöner	6 586	10 128
Förutbetalda bidrag	4 255	4 167
Gåva från Microsoft	4 500	4 500
varav förbrukats	-4 500	-3 000
Övrigt	9 795	7 007
Summa	30 486	30 989
NOT 20		
Ställda säkerheter	Inga	6 111
År 2002: Pantförskrivning depå. Depån har avslutats och pantförskrivningen i samband därmed upphört.		
NOT 21		
Löner, ersättningar och sociala kostnader		
Styrelsen och generalsekreterare	1 063	912
Övriga anställda	60 472	57 349
Totala löner och ersättningar	61 535	58 261
Sociala kostnader (varav pensionskostnader)	30 598 (7 319)	25 841 (6 023)
Totalt	92 133	84 102
Utsända kontraktsanställda	17 937	16 595

Beloppen inkluderar ej i utlandet lokalt anställda.

Kostnader för pensionsavsättningar enligt kollektivavtal uppgår till 194 tkr för organisationens generalsekreterare. Inga pensionsutfästelser utöver kollektivavtal finns. Styrelsens ordförande ersätts med motsvarande 1/3 basbelopp per månad. Övriga ledamöter ersätts vid förlorad arbetsförtjänst.

Belopp i tkr

NOT 22

Medelantal anställda	2003		2002	
	Antal anställda	varav män	Antal anställda	varav män
Tillsvidareanställda	160	45	154	42
Projektanställda	10	3	22	5
Utsända kontraktsanställda	26	10	22	10
	196	58	198	57

Styrelsens och ledningens sammansättning

Styrelsen: 9 kvinnor och 4 män

Ledningsgruppen: 4 kvinnor och 3 män

Redovisning av sjukfrånvaro

Total sjukfrånvaro som en andel av ordinarie arbetstid 5,2%

Andel av den totala sjukfrånvaron som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer 64,6%

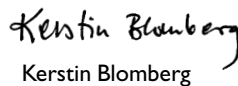
Sjukfrånvaro som en andel av varje grupp ordinarie arbetstid

Könsfördelat	Män		Kvinnor
	2,8%		6,2%
Åldersfördelat	-29 år	30-49 år	50 år -
	3,5%	6,0%	4,6%

Stockholm 2004-04-29

Annika Åhnberg
Ordförande

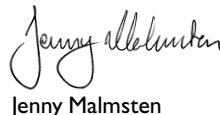

Inger Ashing
Vice ordförande

Kerstin Blomberg

Dagmar Fransson

Björn Hoffman

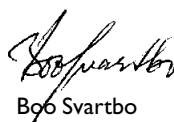

Ingrid Kallberg

Jenny Malmsten

Eva Karin Möllefors

Börje Ribacke

Sonia Sherefay

Boo Svartbo

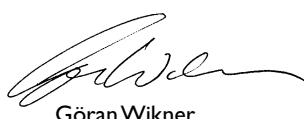

Lars Svärd

Kate Tiborn

Charlotte Petri Gornitzka
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har avgivits 2004-05-04

Göran Raspe
Auktoriserad revisor

Göran Wikner

Bilaga I

Rädda Barnens portfölj av aktier, aktiefonder och aktierelaterade instrument per 2003-12-31

Värdepappersslag (belopp i tkr)

SVENSKA AKTIER

Antal	Aktiefond	Bokfört värde	Marknadsvärde
16 200	Assa Abloy	1 186	1 385
1 333	ASTRA SR 0005 I5	0	0
6 967	Astrazeneca	2 337	2 442
8 444	Atlas Copco	2 113	2 174
2 900	Autoliv	715	792
8 000	Beijer Alma	412	536
16 000	Boliden	480	614
11 501	Electrolux	1 939	1 817
2 500	Elektra	350	338
8 500	Eniro	537	587
13 000	Föreningssparbanken	1 544	1 840
2 192	Gambro A	126	130
153	Gambro B	9	9
12 000	Getinge	855	828
3 300	Gunnebo	537	592
5 700	Haldex	541	581
14 500	Handelsbanken	1 977	2 132
11 850	Hennes&Mauritz	2 144	2 026
1 680	Hexagon B	301	329
2 800	Holmen	712	715
4 000	Micronic Laser	253	334
1 200	Nobel Biocare	635	678
48 000	Nordea	2 252	2 592
6 500	OMHEX	530	582
6 400	Sandvik	1 463	1 587
8 000	SAS	540	544
9 900	SCA	2 877	2 911
2 600	Scania	538	528
16 800	SEB A	1 534	1 781
7 500	Securitas	722	728
3 927	SHB	539	577
52 537	Skandia	1 642	1 376
22 900	Skanska	1 254	1 454
2 100	SKF	531	584
6 000	Song Networks	345	405
4 900	SSAB	542	605
6 279	Stora Enso A	624	607
2 271	Stora Enso R	230	219
6 650	Tele2	2 535	2 554
62 000	Teliasonera	2 189	2 331
2 600	Tietoanator	444	516
5 100	Trelleborg	528	597
1 413	Volvo B	248	311
Summa svenska aktier		41 810	44 268

SVENSKA FONDER

159	Aktie-Ansvar	21	28
21 127	Banco Hjälpfonden	2 262	3 536
2 344	Banco Hum Fond	1 114	1 038
2 161	Banco Mini	126	129
40 622	Humanix 175 Europe	4 055	2 904
31 012	Humanix 175 USA	3 019	1 965
39 898	Humanix 200 Global	4 006	2 666
126	HQ Sverigefond	88	88
377	Läns Wasa Hjärfonden	45	41
5 302	Nordea Likvid Invest	670	672
107	Robur Sverigefonden	13	15
473	Robur Allemf. IV	14	13
27	Robur Allemf. V	4	5
11 976	Robur Allemf. III	490	529
12 347	Robur Contura	2 095	1 068
963	Robur Europa	15	16
683	Robur Exacta Mars	70	70
4 165	Robur Kap Invest	176	188
210	Robur Mix Index	25	27
12 119	Robur Mixfond	204	210
796	Robur Norden	29	30
562	Robur Pacificfonden	8	9
3 251	Robur Penningm. Fond	329	326

forts. SVENSKA FONDER

Antal	Aktiefond	Bokfört värde	Marknadsvärde
1 449	Robur Sv Likv. F	169	170
2 767	Robur Sv Oblig Fond	565	573
220 108	SEB Läkemedelsfond	1 575	1 270
17 147	SEB Pmarkn. Lux Fond	328	330
100 000	SEB Stiftelse Utland	917	562
30 355	SEB Sverige I	204	209
38 236	SEB Världenfond	268	410
449	Skandia Världsn. Fond	13	29
Summa svenska fonder		22 917	19 126

UTLÄNDSKA AKTIER

2 531	ABN Amro	378	429
2 300	Adecco	1 020	1 089
1 066	Aflac	308	278
818	America Movil	119	161
1 266	American International	618	605
213	Amgen	95	95
98	Avery	48	40
799	Banco Bilbao Vizcaya	72	80
3 600	Banco Popular Espanol	1 449	1 547
618	Bank of America	369	358
315	Bank of New York	88	75
244	Bank One	73	80
611	Bellsouth	162	125
38	Berkshire Hathaway	769	774
187	Brasil Telecom	53	51
261	British Sky	88	96
352	BT Group	105	87
4 519	Canon	1 759	1 528
80	Cardinal Health	39	35
434	Cementos de Mexico	100	82
173	Charter One	36	43
34 000	China Mobile HK	791	752
743	Cisco	92	130
478	CIT Group	87	124
3 538	Citigroup Inc	1 530	1 239
605	Clear Channel	193	204
303	CVS Corp	77	79
161	Dell	31	39
1 700	Depfa Bank	1 305	1 546
577	Deutsche Bank	303	326
644	Deutsche Telekom	69	84
2 959	DSM NV	272	262
1 920	E Trade Group INC	145	175
1 806	EMC	197	168
1 463	Estee Lauder	430	414
79	Fedex	31	38
837	Ford Motor	91	97
79	Freddie Mac	40	33
1 600	Gannett	1 118	1 029
5 370	GAP INC Delaware	714	899
325	Goldman	245	231
1 100	Group Danone	1 320	1 284
85 000	Grupo Financiero Banc	557	540
279	Hartford Fin	147	119
268	HBOS	72	74
428	Henkel	231	223
187	HSBC	85	106
131	IBM	97	87
495	Intel	113	115
1 174	Intercontinental	80	81
7 000	Japan Airport	387	373
471	Johnson & Johnson	183	175
206	JP Morgan	55	55
570	KT Corp	103	78
271	Lloyds	59	64
270	Loews	125	96
142	Marsh & McLennan	61	49
5 600	MBNA CORP COM	923	1 004

forts. **UTLÄNDSKA AKTIER**

Antal	Aktie/fond	Bokfört värde	Marknadsvärde
773	Medtronic	271	271
113	Merrill Lynch	46	48
515	Micron	73	50
2 490	Microsoft	537	494
206	Millea Hldg	63	100
2 359	Mitsubishi Tokyo Fin.	1 651	1 489
3 000	Mitsui Fudosan	228	196
2 119	Monster Worldwide	431	335
1 613	Motorola	166	164
361	Muenchener Rueckver.	342	318
1 100	Nippon	135	195
8 223	Nokia	1 099	1 019
9 537	Nomura Hldg	1 288	1 175
6 842	Nortel	73	209
174	Omnicom	119	110
601	Oracle	58	57
5 030	Pfizer	1 221	1 282
2 600	Principal Financial	658	627
82	Reuters	26	15
2 000	Rhoen-Klinikum	767	805
430	Safeway	87	68
1 960	Samsung Electronics	1 650	1 975
629	SBC Communication	151	118
571	Schering-Plough	142	72
1 014	Seagate	184	138
2 000	Secom Co	715	541
290	Sherwin-Williams	60	73
757	Sprint	62	90
218	St Paul	79	62
9 000	Sun Hung Kai Prop	597	532
686	Symantec	186	171
800	Takeda	230	229
428	Telec. Brasileiras	109	104
491	Telefonica	122	156
7 500	Telefonica Espana	737	793
540	Telefonos de Mexico	153	129
3 900	Teva Pharmaceutical	1 703	1 618
153	Texas Instruments	33	32
1 280	Timberland Co	434	481
346	Time Warner	65	45
300	Tokya Electron	181	165
4 000	Toyota Industries	588	616
570	Toys R Us	77	52
2 604	Tyco	444	497
2 000	UBS	931	975

forts. **UTLÄNDSKA AKTIER**

Antal	Aktie/fond	Bokfört värde	Marknadsvärde
799	Unisys	76	86
259	Waste Management	58	55
2 535	Wells Fargo & Co	1 151	1 077
631	Veritas	185	169
287	Verizon	93	73
825	Viacom	256	264
3 000	VNU	728	681
534	Vodafone	88	96
4 253	Volkswagen	345	342
3 100	WoofVCA Antech Inc	679	696
183	Wyeth	89	56
1 182	Xerox Corp	92	118
2 000	Yamato Transport	215	170
720	Zurich Fin	123	74
Summa utländska aktier		43 257	42 698

UTLÄNDSKA FONDER

458	DGF Nalc Ethical II	4 221	3 891
4 204	Invesco IGT Japan A	1 244	583
1	KBC Fin Prod Cert US	2 035	2 088
Summa utländska fonder		7 500	6 562

ALTERNATIVA PLACERINGAR

6	Aktkorgsb Hex 040917	714	522
2 005 890	Cheyne F	1 863	1 869
1 896 855	Cheyne S	1 863	1 919
288 785	Permal Emerging	4 115	4 052
500 000	Permal Trio II	4 540	4 610
Summa alternativa placeringar		13 095	12 973

SPECIELLA INNEHAV

60 000	Counterline Tech B	300	240
24	Hebi Health Care A	0	0
24	Hebi Health Tr A	0	0
39	Hebi Health Tr B	0	0
600	Invent I KK	0	0
25	Nyckeln Holding KK	0	0
430	Primert	0	0
600	Prosolvia B (KK)	0	0
Summa speciella innehav		300	240
	Nedskrivning av aktier	-3 012	
Summa		125 867	125 867

Bilaga 2

Specifikation av obligationer och andra räntebärande papper per 2003-12-31

Belopp i tkr	Nominellt värde	Valuta	Bokfört värde	Marknadsvärde	Belopp i tkr	Nominellt värde	Valuta	Bokfört värde	Marknadsvärde
Stadshypotek 1564	100 000	SEK	1 047	1 050	Fortum	7 000 000	SEK	6 966	6 972
Kingdom of Sweden 1037	300 000	SEK	339	342	Stadshypotek 1563	7 000 000	SEK	7 280	7 271
Kingdom of Sweden 1040	300 000	SEK	326	329	Stadshypotek	10 000 000	SEK	9 973	9 983
Kingdom of Sweden 1043	300 000	SEK	308	311	Stadshypotek	10 000 000	SEK	9 967	9 976
Kingdom of Sweden 1045	400 000	SEK	413	418	Handelsbanken dep.040112	30 000 000	SEK	30 000	30 000
Kingdom of Sweden Tres bond	400 000	SEK	418	423	Handelsbanken dep.040210	30 000 000	SEK	30 000	30 000
Nordea 5517	400 000	SEK	421	425	Depfa ACS Bank	100 000	EUR	870	868
Kommuninvest 136	500 000	SEK	505	500	Dexia Municipal	100 000	EUR	894	897
Kommuninvest 138	500 000	SEK	505	507	Dexia Municipal	100 000	EUR	902	901
Kingdom of Sweden 1044	1 000 000	SEK	996	1 002	French Republic	100 000	EUR	911	913
Stadshypotek 1567	1 000 000	SEK	1 054	1 065	Hellenic Republic	100 000	EUR	952	948
Swedish Government	1 000 000	SEK	1 034	1 033	Kingdom of Netherland	100 000	EUR	976	976
Kommuninvest 99	1 500 000	SEK	1 530	1 545	Republic of France	100 000	EUR	919	921
Securitas	2 000 000	SEK	1 986	1 995	Republic of Poland	100 000	EUR	891	890
SSAB	3 000 000	SEK	3 133	3 126	French Republic	125 000	EUR	1 114	1 114
Kingdom of Sweden 1041	3 800 000	SEK	4 402	4 399	Carrefour SA	150 000	EUR	1 396	1 401
Länsförsäkringar	4 000 000	SEK	3 956	3 975	Deutsche Telekom	150 000	EUR	1 422	1 428
Nordbanken Kredit 5516	6 000 000	SEK	6 169	6 179	Bank Fuer Wirtschaft (ty)	2 200 st	EUR	499	504
SBAB 118	6 000 000	SEK	6 261	6 269	Nedskrivning marknadsvärdet			-11	
SEB Bolån 558	6 000 000	SEK	6 242	6 232	Summa			153 898	154 028
Spintab 168	6 500 000	SEK	6 932	6 940					

Revisionsberättelse

Till årsmötet i Rädda Barnens Riksförbund

Org nr 802002-8638

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Rädda Barnens Riksförbund för år 2003. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisions sed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredo-

visningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har handlat i strid med riksförbundets stadgar. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av riksförbundets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Styrelsens ledamöter har enligt vår bedömning inte handlat i strid med riksförbundets stadgar. Vi tillstyrker att årsmötet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 4 maj 2004

Göran Raspe
Auktoriserad revisor

Göran Wikner

Var med och förändra utsikten för miljontals barn!

Hos Rädda Barnen kan du vara med och förbättra barns livsvillkor på flera olika sätt. Du kan bli medlem, ge en gåva eller stödja oss mer regelbundet genom att bli fadder eller medsystem. Du kan också ge en månadspeng. Som företagare har du andra möjligheter.

Bli medlem

Som medlem blir du en del av en folkrörelse. Idag är vi cirka 82 000 medlemmar som kämpar för barns rättigheter. Som aktiv i en lokalförening kan du vara med och bilda opinion för barns rättigheter, samla in pengar eller göra direkta insatser för barn.

Att vara medlem i Rädda Barnen kostar 200 kronor per år om du är över 25 år. Medlemmar under 25 år och extra familjemedlemmar betalar 75 kronor. Ett hushållsmedlemskap kostar 300 kronor, oavsett antal personer i hushållet.

Ge en gåva

Ingen gåva är för liten – alla bidrag gör det möjligt för oss att fortsätta vårt viktiga arbete. Besök www.rb.se, ring gåvotelefonen 0771-90 2003 eller sätt in ditt bidrag på post- eller bankgiro 90 2003-3.

Ge månadspeng

Med en månadspeng bidrar du till Rädda Barnens arbete mot orättvisor och för barns rättigheter. Minst 100 kronor i månaden skapar möjligheter till en ljus framtid för barn i både Sverige och övriga världen.

Bli fadder

Som fadder stöder du Rädda Barnens arbete med minst 100 kronor i månaden. Du får inget eget fadderbarn, men kan välja om du vill stödja en grupp av barn som är speciellt utsatta. På så sätt undviker vi orättvisor och inget barn blir helt beroende av en enskild fadder.

Bli medsystem

Flickor har ofta sämre möjligheter att göra sina röster hörda och påverka sin situation än vad pojkar har. Som medsystem bidrar du med minst 100 kronor i månaden till Rädda Barnens arbete mot könsstämpning och till arbetet för jämställdhet mellan flickor och pojkar.

Testamentera pengar

Din sista vilja kan ge många barn en bättre framtid. Du kan antingen bestämma att ett visst belopp ska tillfalla Rädda Barnen, eller också välja att testamentera ett föremål som vi kan omsätta och använda i vårt arbete, till exempel en tavla, smycken eller värdepapper. Rädda Barnen är befriade från både gåvo- och arvsskatt.

Företagssamarbeten

Ditt företag kan vara med och förändra utsikten för miljontals barn genom att stödja Rädda Barnen. Ni kan göra det på olika sätt, på olika nivåer och till olika kostnader. Det krav vi ställer är att ni stöder och verkar efter våra etiska riktlinjer.

Vill du veta mer om våra olika former av företagssamarbeten kan du kontakta ansvariga för företagssamarbeten på Rädda Barnen, telefon 08-698 90 00. Du kan också läsa mer på www.rb.se.

På www.rb.se berättar vi mer om hur du kan vara med och ge ditt stöd.

ernet (Sverige). Stöd till arbetande barn (Västafrika). Barn och kriminalitet (Öst- och Centralafrika). Pojkmottagningen (Mellanöstern). Landminor i Sudan. "Utväg" – synliggöra barn och ungdomar med erfarenhet av våld i familjen samt att erbjuda stöd (Libanon). Stödcenter för barn i utsatta situationer och familjer i Rumänien. Barn utsatta för övergrepp i Syd- och Östafrika. Vidareutbildning i Serbien. Gode män för ensamkommande flyktingbarn (Sverige). Arbete för barns rättigheter i Serbien. Utvärdering av påverkan av EU:s institutioner. Kvinnlig könsstympning (Västafrika). Våld och övergrepp (Södra Afrika). Barns rättigheter i Mellanöstern. Utbildning i metoden "Trappan" i att ge barn stöd vid övergrepp (Södra Afrika). Lagreformer i Sydafrika. Sexuell exploatering av barn (Sydamerika). Barn i skadligt arbete (Libanon). Barn och ungdomsarbete (Sydostasien). Regionalt samarbete kring Barnkonventionen (Södra Afrika). Kvinnlig könsstympning i Sudan. Utvärdering av barnkonventionen (Sverige). Projekt mot vardagsrasism (Sverige). Barns deltagande och media (Södra Afrika). Grundläggande utbildning i Litauen. Alternativ till institutionsvård i Ryssland. Icke-diskriminering av barn i södra Sudan. Stöd till barn i Västafrika. Handel med barn som hembiträden (Västafrika). Kartläggningar av kommunernas regler kring sommararbete. Inga C Kempes fond (Sverige). Informationscenter i Belgrad, Jugoslavien. Romska barns rättigheter i Rumänien. Barnkonventionen i Moldavien. Nätverket för Barnkonventionen (Sverige). Bortrövade barn i Sudan. Åtgärder för barn som brottsoffer (Södra Afrika). "Ellen" – samtalsgrupper för flickor (Sverige). Psykosociala insatser i Bosnien-Hercegovina. Utbildning av utbildningsarbetare (Kroatien). Marginalisering/utanförskap i Etiopien. Visningar av filmen Lilja 4-ever för gymnasieelever, med efterarbete för barn i krig i södra Sudan. Barns rätt till utbildning i Bangladesh. Samhällsbaserad rehabilitering och hälsa i Öst- och Östafrika. Inkludering av barn med funktionshinder (Sydostasien). Barn i väpnade konflikter (Väst- och Östafrika). Barnens föräldrareferens och föräldragrupper (Sverige). Fångslade barn (Israel och Palestina). Barn och våld (Latinamerika). Opinionsbildningskampanj om Barnkonventionen i Pakistan. "Manliga nätverket" – arbete mot det ökande sexuella utnyttandet vid katastrofer med ett barnrättsperspektiv (Centralafrika). Barns deltagande, opinionsbildning och media i Bangladesh för mödrar och barnhälsovård (Bangladesh). Barn i konflikt med lagen (Mellanöstern). Barn och skadligt arbete (Latinamerika). Beslut i kommunerna (Sverige). Organisationsutveckling och information i flyktingläger. Barns rättigheter. Barns rätt att inte bli utsatta för övergrepp. Internationell Kontakt – projekt för direkt samarbete mellan lokalföreningar. Barn i sorg – terapeutisk mottagning för barn som drabbats av skilsmässa (Sydostasien). Barn som lever på gatan (Sydamerika). Anhöriga (Sverige). Barns egna asylskäl (Sverige). Stöd till självhjälp i lokala samfund. Barn och barnfamiljer som är asylsökande och flyktingar (Sverige). Stärkt skydd för ensamkommande flyktingbarn (Sverige). Barn i Brasilien. Barnrättsutveckling (Sydamerika). Tvångsäktenskap (Sydasien). Organisation för yrkesverksamma i barnfrågor i Kroatien. Integrering av barn i Rumänien. Stöd till förskolor och grundutbildning i flyktingläger (Sverige). Inga journalister i Libanon. Regionala studier om barn som arbetar (Pakistan). Barns deltagande (Västafrika). Utbildning för barn i Latinamerika. Fredsbevarande arbete (Västafrika). Barns rättigheter och media (Sydostasien). Utbildning i Barnkonventionen (Litauen). Påverkansarbete, opinionsbildning och samarbete (Afghanistan). Katastrofberedskap (Afghanistan). Utveckling av ett barnrättsnätverk och barnrättskoalitioner...

ISBN 91-7321-122-2

Artikelnummer 3066

© Rädda Barnen 2004

Projektledare: Agneta Nobel Wennerström

Texter: Agneta Nobel Wennerström,
Anna-Carin Carlsson, Martin Nordlinder
och Sanna Wallin

Formgivning och produktion: Spirit n

Foto: Torgny Beckung, Stefan Bladh, Patrick
Sheándell O'Carroll, Erntson Foto, Mia
Gröndahl, Lisbet Helleberg, Lars Heydecke,
Ola Höiden, Jon Liinason, Ulf Lindholm,
Mikael Lundgren, Karin Beate Nøsterud,
Nicholas Pitt, Magnus Rosshagen, Jan Sand-
berg, Charlotta Sterky, Thomas Wingstedt
och Unicef m.fl.

Tryck: Redners

nscenter i flyk-
ngelser och på
inder (Sverige).
töd till tidning
fликт med lagen
långsiktiga in-
Rädda Barnens
isien. Förebyg-
onen (Sverige).
arnfattigdom i
Lindgrens bok-
itionen genom
med synskador
råden (Sydost-
och barns rätt

Huvudkontoret

Rädda Barnen
107 88 Stockholm
Telefon: 08-698 90 00
Telefax: 08-698 90 10
Besöksadress: Torsgatan 4
E-post: info@rb.se
Post/bankgiro: 90 2003-3
www.rb.se

Bokhandeln

www.rb.se/bokhandel
www.rb.se/bookshop
Vår butik på Torsgatan 4 i Stockholm har
öppet vardagar 13.00–17.00

Centrum för barn och ungdomar i kris

Mottagning för barn och ungdomar med krigs- och
flyktingbakgrund, för barn i sorg, för pojkar som
utnyttjats sexuellt och för flickor som lever i dubbla
kulturer (www.flicka.nu)
08-698 90 19

Rädda Barnens föräldratelefon

08-786 786

Hotline

Stoppa spridningen av barnpornografi på Internet
Tipsa Rädda Barnen
www.rb.se/hotline
0200-29 10 10

Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar

08-660 21 70

Regionkontoren i Sverige

Borlänge: 0243-169 30
Göteborg: 031-18 83 73
Karlstad: 054-18 49 16
Luleå: 0920-22 72 31
Malmö: 040-30 54 29
Norrköping: 011-10 19 32
Stockholm: 08-698 90 96
Umeå: 090-12 54 40
Vänersborg: 0521-136 45
Växjö: 0470-391 61
Östersund: 063-10 11 90

Rädda Barnens Ungdomsförbund

www.rbuf.se

International Save the Children Alliance

www.savethechildren.net/alliance

www.rb.se

Rädda Barnen

Save the Children Sweden